

# OLAV

Redaksjonelt, s. 2

Omkring en bispeutnevning

Lars Roar Langslet, s. 5

Forsoning og uforsonlighet i Graz

Ellert Dahl om Gunnar Danbolts bok "Nidarosdomen", s. 8

En katedrals livshistorie

Om den "lille" Therese, nyutnevnt kirkelærer, s. 11

Den hellige Therese av Jesusbarnet og Kristi ansikt

Olav Müller ssc, s. 14

Født til prest - pater Ivens beretter

Baby Johannessen, s. 16

Katolsk identitet krever integritet

# ST. OLAV

## Uro omkring bispevigsel

Det begynte med en liten pressemelding siste uke i juli i "Søndagsbladet", informasjonsblad for Trondheim Stift som omfatter de katolske menighetene i Møre og Romsdal og Trøndelagsfylkene. I meldingen, som var signert p. Heinz-Josef Catrein på vegne av Picpusfedrenes orden(sscc) - den orden som fire av stiftets fem prester tilhører - het det at "Picpusfedrenes provinsial i Tyskland, p. Hans Ulrich Willms, har bestemt at p. Arne Kirsebom (sogneprest i St.Olav menighet i Trondheim, red. anmerk.) skal forlate Trondheim den 1. september. P. Arne drar foreløpig til Tyskland". Det het videre at utnevnelsen av p. Georg Müller, som også tilhører Picpus-ordenen, til biskop "har skapt en ny situasjon for Picpusfedrene i Midt-Norge og krever nye avgjørelser for fremtiden." Samtidig ble det understreket at også "uavhengig av denne utviklingen" foregår det en "intens diskusjon innen ordenens generalledelse" om ordenens fremtidige engasjement i Norge.

En noe kryptisk melding for utenforstående, med smak av kodet melding til intern bruk: Den ble da heller ikke sendt ut til de vanlige pressekanaler.

Adresseavisen i Trondheim ble likevel oppmerksom på meldingen og begynte å grave. Og lørdag før Georg Müllers bispevigsel mandag 28. juli - pavens utnevnelse skjedde den 20. juni - hadde avisen funnet følgende (og den har i ettertid ikke måttet komme med dementier eller rettelser på disse punktene):

- Det har vært "dytpgripende samarbeidsproblemer" gjennom flere år mellom stiftets prester samt store deler av legfolket og den påtroppende biskop, som siden 1988 har hatt ansvar for stiftet i egenskap av apostolisk administrator, det vil si vært fungerende biskop, men uten embedets myndighet.

- Fire av stiftets fem prester - alle fire fra Picpus-ordenen - uteblir fra vigselmesse og feiring den 28., men er til stede i byen om praktisk hjelp trengs.

- Picpusordenen har både på "regionalt, provinsialt og internasjonalt nivå" i lengre tid gitt klare signaler oppover i systemet at den er sterkt imot en evt. bispevigsel for Georg Müller; i klartekst fra ordenens regionale leder, pater Heinz-Josef Catrein, som også er biskopens generalvikar og sogneadministratør i Molde, til Romsdalsposten: "Vi har lenge

bedt Roma om ikke å utnevne Müller til biskop. Boikotten er derfor en sterk protest mot Romas fremgangsmåte."

- Både ordensgeneralen og provinsialen har takket nei til å delta i vigslingen, og ordenen er kun representert ved et høflig minimum.

Så langt den ene parts syn og utspill, ifølge pressen og St.Olavs kontakt med ordenen og stiftets prester.

Hva sier så Georg Müller selv? Han bekreftet overfor pressen på tampen av vigselen at "det eksisterer visse uoverensstemmelser", men at avgående sogneprest Kirsebom er "avholdt og respektert av meg", og at det kun er "noen få" blant legfolket som er "uenige" med ham. Når det gjelder ordenens motforestillinger mot bispeutnevnelsen sa han at dens "kritiske vurderinger er blitt vurdert, men har altså ikke veid tungt nok, ettersom en avgjørelse er tatt i min favør." Senere, i et telefonintervju med Dagbladet - biskop Müller dro til Tyskland på fem ukers ferie rett etter at vigsel og festligheter var over - utfordret han "mine motstandere" til å "si hva de kritiserer meg for."

Et knapt, men klart svar på utfordringen, med uttrykkelig henvisning til Dagbladet, kom i Søndagsbladet for 31. august, rett før pater Arnes avreise. "Hver prest som i tur og orden har arbeidet nært med biskopen her i Trondheim, har blitt psykisk nedkjørt. Det gjelder bl.a. både pater Olav Müller, pater Heinz-Joseph Catrein, pastor Vu Manh Hung (han tilhører ikke Picpus-ordenen. Red. anmerk.) og nå meg. Vi prester vet at mange legfolk også har opplevd vanskelige situasjoner. Hva prestene angår, er et ord som 'samarbeidsproblemer' et for mildt uttrykk," skriver pater Arne, men tilføyer at det ikke er "riktig å gå mer inn på vanskelighetenes art her i Søndagsbladet". Pater Heinz-Joseph Catrein karakteriserer, overfor St. Olav, samarbeidet med den apostoliske administrator som "ekstremt vanskelig"; det medførte "store psykiske belastninger".

En gruppe på 90 av menighetens latinamerikanske medlemmer - såvidt St. Olav forstår er det rundt 70 prosent av menighetens registrerte latin-amerikanerne - tar bladet fra munnen i et brev de nylig har sendt den pavelige nuntius i København, erkebiskop Giovanni Ceirano. Han er Vatikanets sendemann til de nordiske land og står sentralt når det gjelder å gi signaler tilbake til Roma om egnede bispekandidater i Norden. I brevet, gjengitt i sin helhet i "Søndagsbladet", heter det at den latinamerikanske katolske gruppen i Trondheim "ønsker å formidle den store bekymringen som



alle katolikker i denne byen føler". Også latinamerikanerne har hatt problemer med biskopen "som følge av at han ikke vet å behandle mennesker med ydmykhet, men med overlegenhet og forakt. Han bruker sin stilling som biskop og sin makt over alt og alle som er satt under ham."

Latinamerikanerne skriver at biskopen har vært lite imøtekomende overfor dem, og at hans oppførsel har ført til at "enkelte familier har trukket seg fra menigheten og søkt tilflukt i andre religioner. Vi har forstått det slik at arbeidet som prest består i å øke antall troende", men som følge av biskopens holdning, "har troende fjernet seg mer og mer i den perioden han har vært øverste representant for den katolske kirke i Trondheim. Bare arbeidet til de øvrige prestene har forhindret at prosessen har økt mer," heter det i brevet. Som påpeker at "alle de prestene som har oppnådd en sterk tilfredsstillende kontakt med de troende, og som har vunnet deres tillit, har raskt blitt overført til andre byer (-) Grunnene for overføringene har alltid vært de samme beskyldninger om for lite effektivitet, uorden og dårlig utført arbeid, til tross for at de troende mener det motsatte."

Brevet nevner spesielt den omsorg p. Arne Kirsebom, som også taler spansk, har vist latinamerikanerne: "Vi har merket og følt hans støtte (-) Pater Arne har hjulpet oss i få tilbake troen på Gud." Gruppen oppfordrer sterkt nuntius til å gjøre hva han kan for at pater Arne "fortsetter å tjene denne kirken for å forhindre at den latinamerikanske gruppen forsvinner."

I samme nummer av Søndagsbladet bekjentgjøres det at Menighetsrådets formann og ti av de tolv rådsmedlemmene trekker seg fra sine verv, og at også menighetens regnskapsfører og hans medhjelper samt fire av syv kateketer nedlegger sine verv. Det gjør også Søndagsbladets redaktør. Bakenforliggende årsaker til denne store exodus er de samarbeidsproblemer man har opplevd over tid: "Når man ser på den utvikling menigheten har hatt og de forhold som har rådet mens biskopen har vært apostolisk administrator, er det ingen grunn til å tro at forholdene nå vil bedres," skriver menighetsrådets leder, Njål Kristiansen. Det er også kommet frem at Georg Müller ikke har lagt frem regnskap for stiftets økonomiske disposisjoner siden han overtok som apostolisk administrator i 1988; stiftet mottar bl.a. betydelige beløp årlig i form av statstilskudd basert på medlemstall.

Blant de direkte utløsende årsaker nevnes at "gjennom hele sommeren har biskopen og hans sekretær konsekvent unngått kontakt med menighetsrådet", og at det pr. 25.8. "ikke er kjent hvilken presteordning menigheten får etter 1.9". Menighetsrådet beklager "på det sterkeste" at det pr. i dag "virker som om hele menigheten faktisk nedlegges og går i oppløsning. Biskopen og hans sekretær anses hittil ikke å ha vist evne til å bøte på denne situasjon."

Det har ved redaksjonslutt - en ukes tid etter biskopens tilbakekomst - ikke lykkes St.Olav å få noen kommentar fra biskop Müller til disse sterke uttalelsene og de mange nedlagte verv, til tross for gjentatte henvendelser til hans sekretær, Kari Hauge, og beskjed på biskopens mobiltelefon om å ta kontakt.

Etter biskopens hjemkomst har to styremedlemmer i den vietnamesiske gruppen innen menigheten i Trondheim gått ut med et forsvar for biskopen. De sier til Adresseavisen at "biskop Müller gjør en svært god jobb", at han har "omtanke og respekt for sine medmennesker", og at han har stilt

opp når vietnameserne trengte ham. De vil imidlertid ikke kommentere årsakene til konflikten eller prestenes boikott. Såvidt Adresseavisen erfarer, er den vietnamesiske gruppen splittet i sitt syn på konflikten, men avisen har hittil ikke fått "innhentet noen kommentarer fra dem som er uenige med de to tillitsmenns støtte til Georg Müller. Ifølge kilder vi har vært i kontakt med, er det frykten for represalier, straff og avvísning ved nattverd som gjør at ikke flere vil belyse problemet," skriver Adresseavisen.

Det hører med til bildet at de færreste katolikker i Norge, inklusive St.Olavs redaksjon, visste noe om vanskelighetene i Midt-Norge. Det sier sitt både om den kollegiale lojalitet hos stiftets prester og om den grunnleggende respekt og kjærlighet katolikker i Norge nærer for sine hyrder. Og - ikke minst - om det katolske folketrolskets lojalitet overfor den lokale kirke: Man taler ikke i store bokstaver i utide.

Men nå har man altså talt. Og vi har fjernet oss langt fra den stillfarne interne pressemelding vi siterer innledningsvis til der saken står i dag. Hull på en verkebyll er nærliggende ord i denne sammenheng. Ordbruken har gått fra uspesifiserte "samarbeidsproblemer" - ikke unormalt i mellommenneskelige forhold, heller ikke på kirkelig mark! - til signaler om manglende evne til å ta signaler og sterke ord som maktbruk og også maktmisbruk, forhold som karakteriseres som utholdelige og som har ført til psykisk nedkjørthet i tur og orden hos nære medarbeidere.

Det har tydeligvis vært vanskelig for folk å sette navn på tingene, som det alltid er når det er handlingsmønstre og personlighetsstruktur det dreier seg om - og ikke teologi, som ved en del av de mange andre omstridte bispeutnevnelser under den nåværende pave.

Og nå nærmer vi oss et sentralt spørsmål: Hvilke rådgivere har paven lyttet til i denne saken? For det er paven som i siste instans bestemmer hvem som skal bli biskop i den katolske kirke - med den lokale bispekonferanse, nuntius og Kongregasjonen for biskoper som de viktigste offisielle instanser i rådgivningsprosessen. I tilfellet Trondheim er det, såvidt St.Olav har kunnet bringe i erfaring, gitt entydige signaler oppover i systemet fra dem som turde være nærmest til å gi et velbegrunnet votum i denne saken - Georg Müllers egen ordensfamilie, hans nære pretekolleger og medarbeidere samt legfolk fra flere av stiftets menigheter - om at man ikke måtte utnevne den apostoliske administrator til biskop. (I parentes bemerket: Den åpne og klare tale fra ordenen etter at utnevnelsen var et faktum, tør være noe nær enestående og et klart signal om sakens alvor.)

Da blir spørsmålet: Har disse nettopp nevnte instanser - og da særlig Den nordiske bispekonferanse og nuntius - tatt de tungtveiende innvendinger og signaler på alvor slik at de er blitt sendt videre oppover i systemet? Om så er skjedd, om de alvorlige forbehold er nådd til topps, men i siste instans likevel er blitt ignorert, gjenstår, såvidt St.Olav ser det, følgende spørsmål: Hvilke rådgivere er det da paven har lyttet til ved denne utnevnelsen?

Både Trondheim stift, det øvrige katolske Norge og den norske offentlighet tør være tjent med fyllestgjørende svar på disse spørsmålene. Sannheten skader aldri kirken. Det gjør derimot usannheter, halvsannheter, fortelser. Og - ikke minst - den form for 'tilgivelse' hvis rette navn er unnfalldenhet. Red.



Idet bladet går i trykken kommer det bud fra Calcutta: Mor Teresa er død, 87 år gammel. Hennes død kom ikke uventet - hun har lenge slitt med hel-seproblemer - men den rammer likevel dypt. Vi har liksom ikke råd til å miste denne krokryggede, skrukkede lille nonnen, som holdt frem for verden noe den stadig synes å glemme - om livets ukrenkelighet, om menneskeverd og om den tjenende kjærlighet som er en avglans av Guds egen kjærlighet.

Vi vil minnes Mor Teresa, som i India ganske enkelt kalles Mor, i først-kommende nr. av bladet.

Nå heter gudstjenesten på ny "messe"  
"Hvem ville for ti år siden forutsagt at den nokså lavkirkelige lutherske majoritetskirke i Norge skulle runde årtusenskiftet med større nærhet til den katolske og den anglikanske kirkes messeliv enn noensinne?" Det er Paul-Leer Salvesen, forfatter, teolog og dosent, som uttaler seg til Fædrelandsvennen.

4

## Pater Georg Müller sscC utnevnt til biskop-prelat



Den nye biskop-prelat for Midt-Norge Stift - her med pave Hohannes Paul II.

Den 20. juni i år utnevnte pave Johannes Paul II pater Georg Müller sscC til biskop-prelat av Trondheim katolske stift. Bispevigselen fant sted i St. Olav kirke i Trondheim den 28. juli: "En kardinal, to erkebiskoper, elleve biskoper og 24 prest-ter concelebrerte ved messen i forbindelse med vigselingen," skriver kirkebladet "Broen" i sin utførlige reportasje. De tre konsekrerende biskoper var: kardinal Edward Cassidy, Rådet for fremme av de kristnes enhet, Vatikanet; Paul Verschu- ren scj, biskop av Helsinki og formann for Den nordiske bispekonferanse, og Ger- hard Schwenzer sscC, biskop av Oslo. Kardinal Cassidy, som var i Trondheim i anledning byens 1000-årsjubileum, var hovedkonsekrator.

Georg Müller, som er født i Volkesfeld nær Koblenz i Tyskland, avla sine første løfter i Picpuspatrenes kongregasjon (sscc) i 1972 og ble presteviet i 1977 i Sim- pleveld, Nederland, av biskop Gerhard Schwenzer. I 1981 tok han licentiatgraden i teologi ved universitetet i Münster, og samme år kom han til St.Olav menighet i Trondheim som kapellan. Allerede fire år etter ble han generalvikar for biskop Schwenzer i Trondheim. I 1987 ble han sogneprest i Trondheim og har siden februar 1988 vært apostolisk administrator i Trondheim stift.

Biskop Müller er Den nordiske bispekonferanses representant i Nordiska Eku- meniska Rådet og representant for Den katolske kirke i styret for Norges Kristne Råd. Han har også tilknytning til Focolare-bevegelsen. Hans valgspråk er *Caritas Dei in cordibus nostris* (Rom 5) - Guds kjærlighet i våre hjerter.

## Sterke økumeniske appeller fra kardinal Cassidy

"I dag kan vi alle forstå at det på det tidspunkt i historien var bruk for en person som på vegne av hele kristen- dommen kunne understreke at frelsen ikke ligger i hva vi gjør, men hva Gud gjør." Denne omtalen av Martin Lut- her "stammer ikke fra en feststemt lut- heraner, men fra kardinal Edward Cas- sidy, Pavens betrodde medarbeider i felleskirkelige saker", skrev Vårt Land på lederplass. Bakgrunnen var Det Lutherske Verdensforbunds møte i Hongkong i sommer og dets oppfor- dring til sine medlemskirker om å god- kjenne dokumentet "Joint Declarati- on", hvor katolikker og lutheranere erklærer sin enighet om rettferdiggjø- relsen og opphever reformasjonstidens gjensidige fordømmelser.

Fra Hongkong til Kirkedagene i Trondheim hvor kardinal Cassidy, som leder Vatikanets Råd for kristen enhet, under den økumeniske gudstjenesten på Vestfrontplassen utenfor domkir- ken bl.a. ordla seg slik, ifølge Adresse- avisen: "Mine brødre og søstre i Kris- tus. Vi må lære å elske hverandre slik som brødre og søstre burde. Vi må uavlatelig søke å utviske forskjellene og søke sammen i sannhet. Bare sann- heten kan sette oss fri fra fortidens len- ker, lenker som ofte har hindret oss i å gjøre økumeniske fremskritt. Enhetens og fellesskapets vei mellom kristne er vanskelig, men også full av glede. Vi kommer i glede over at Herren de siste tiår har sendt oss en ny økumenisk dag, hvor norske lutheranere og katol- ske pilegrimer fra Roma sammen kan prise Gud, etter århundrer med frem- medgjøring. Å Gud, vi løfter våre hjer- ter i takk for denne anledningen til å være forenet i gudstjeneste på denne historiske grunn her nord."

I sin kommentar skriver Adresseavi- sen: "Neppe noen gang tidligere har en katolsk utsending vært så overstrøm- mende i sin lovprisning av kristen enhet her tillands som kardinal Cassi- dy var i sin bønn på Vestfrontplassen i går."



Ifølge Leer Salvesen har "den norske kirke i løpet av noen få år opplevd en liturgisk renessanse uten sidestykke i moderne kirkehistorie. Ord som 'arbeidskirke' og 'frisksportprest' er blitt skjellsord. Nå heter gudstjenesten på ny 'messe'."

Vårt behov for tegn og symboler  
"Også i Den norske kirke er symbolbruken, for eksempel det at man tenner et lys, på vei inn," sier dominikanerinnen Anne-Bente Hadland, ifølge Stavanger Aftenblad. "Kanskje er det tegn på at ordene kommer til kort, og at vi trenger tegn og symboler som appellerer til mer enn forstanden."

Romas eldste "dåpskirke"?  
Under kirken "Santa Croce in Gerusalemme" i Roma har arkeologer funnet rester av en dåpskirke fra keiser Konstantins tid (280-337). Man har funnet en døpefont med en diameter på fire meter. Antagelig dreier det seg om det eldste baptisteriet i Roma.

CHRIST IN DER GEGENWART

## Lars Roar Langslet: Forsoning og uforsonlighet i Graz

5

Hva kom det ut av "Den 2. økumeniske forsamling" som fant sted i Graz i slutten av juni under mottoet "Forsoning - gave fra Gud og kilde til nytt liv"? "Det viktigste svaret vet bare Vårherre," skriver Lars Roar Langslet, Oslo Katolske Bispedømmes representant i Graz, i denne rapporten for "St. Olav". Vakre felleserklæringer kan ikke "med ett slag løse århundregamle konflikter eller viske ut beske historiske erfaringer", men "jeg syntes man ante en felles visjon av den enhet som er målet: Ikke uniformitet, men fellesskap innenfor mangfoldigheten. Enhet i det vesentlige, frihet i det mangfoldige, men i alt og fremfor alt: kjærlighet," skriver vår reporter. Som noterer at det "ikke må tilsløres at det også finnes skiller som det neppe kan bygges bro over, når de går mellom kirke og ikke-kirke".

«Forsoning - gave fra Gud og kilde til nytt liv» var mottoet over «Den annen europeiske økumeniske forsamling», som møttes i Graz, Østerrike i dagene 23. - 29. juni. Den første «forsamlingen» ble holdt i Basel i 1989, det året da så mange politiske murer falt. Dengang var det ennå få og sikkert politisk firsiktede representanter østfra. I år kom østkirkene med for fullt.

Tre norske katolikker - Ågot Kermit fra Tromsø, Kari Hauge fra Trondheim og jeg selv fra Oslo - var oppnevnt som delegater ved den mellomkirkelige stormønstringen. Tre av de ti fra Den nordiske katolske bispekonferansen - det gav oss nok større representasjon enn vår lille kirke fortjener!

Til gjengjeld kunne vi føle oss som tre enslige dråper i havet: Hele 700 delegater fra nesten alle Europas kirkesamfunn, pluss utsendinger fra andre kontinenter og verdensreligioner. Patriarken Aleksij av Moskva, en rekke kardinaler (Martini, König, Cassidy, Echeagaray, VIK og Simonis), den armenske katolikos Karekin, metropolitler, erkebiskoper (bl.a. Canterbury) og biskoper utgjorde den geistlige toppeliten. Men i

salen satt vi alfabetisk ordnet, i broget blanding av alle slags nasjonaliteter og konfesjoner, unge og gamle, kvinner og menn, med legfolket i avgjort flertall.

### Religiøst supermarked

Den digre kongressen ble allikevel liten i forhold til de vel ti tusen kirkelig engasjerte som strømmet til Graz i disse dagene, fra alle Europas land - ikke minst østfra. Hele det vidstrakte messeområdet var tatt i bruk, pluss alt som fantes av herberger og campingplasser i flere miles omkrets.

Vi opplevde et gigantisk supermarked for alle tenkelige konfesjoner, aksjoner, sekter og pressgrupper, som hadde sine 'stands' og pågående talerør. Adventister og feministere delte ut brosjyrer, flokker av unge sang eller danset, tusener stod i endeløs matkø (Chr. Krohgs «Kampen for tilværelsen» ble idyll i sammenligning!). Rundt i byen var det utstillinger, konserter, økumeniske fester - og foredragsmøter med internasjonale stjerner som den myndige kardinal König (92 år!), den edle broder Robert fra Taizé, eller den fetert-sarkastiske professor Hans Küng.

Kort sagt: religiøst supermarked for alt fra det opphøyede til det nesten vulgære.

Enorme gudstjenestesamlinger hørte selvsagt med - vakkert regissert, med store kor og sterke prekener. Da kunne alle føle seg samlet i ett legeme. Men hjertet manglet: Nattverden måtte feires separat etter konfesjon, for den skal krone en enhet som ennå er fjern, alt hyggelig samvær til tross.

Hva kom det ut av Graz?

### Menneskelig nærhet og felles bønn

Det viktigste svaret vet bare Vårherre. Hans geistlige tjenere gjorde sitt beste for å dempe urealistiske forventninger: Et kjempemøte som dette er tross alt bare et skritt på en lang og møysommelig vei. Det kan lage vakre felles erklæringer (de ble bedre enn forventet!), men ikke med ett slag løse århundregamle konflikter eller viske ut beske historiske erfaringer. Til det trengs det forsonlighet, tålmodighet - og tillit til en hellige Ånd.

Men det usynlige fellesskapet som vokser ut av menneskelig nærhet og felles bønn, er viktigere enn alle diskusjoner og verbale kompromisskunster. Jeg tror alle fikk styrket erfaring om at vi er underveis, og at det nytter. Økumenikk er heldigvis liv mer enn teori.

Skillene er nok der - ofte mer som avleiringer av ulike «kulturer» og historiske utviklingslinjer enn som doktrinale motsetninger i strengeste forstand, iallfall i de samfunn som fortjener å kalles kirker. Men man har skjönt lite av historien om man tror den kan trylles bort av resolusjoner. Allikevel har vi erfaring for at skiller kan mykes opp, gradvis, i forsoningens ånd.

Jeg syntes også man ante en felles visjon av den enhet som er målet: Ikke uniformitet, men fellesskap innenfor mangfoldigheten. Enhet i det vesentlige, frihet i det mangfoldige, men i alt og fremfor alt: kjærlighet.



## Pengefordelingen - vår felles skam

“Vi lever med en felles skam i dette landet som skriker mot himmelen,” skriver generalsekretær Aage Müller-Nilssen i årsrapporten for Kirkens Bymisjon. “Himmelen ser det nok - den levende Gud har alltid sett urett og selvdyrkelse. Og alltid forsøkt å vekke det mette og rike menneske til solidaritet og rettferd.”

Gud later forøvrig til å ha “store problemer med oss”, fortsetter generalsekretæren. “Det gjelder oss alle, for ingen endringer skjer før det blir både mulig og nødvendig for de beste politikerne å forandre fordelingen av penger i samfunnet.”

## Om biskopers og legfolks ansvar

“Når sparekniven må frem, og de rike og middelstanden samtidig holder på det de eier og har, påligger det kirken og folk som meg selv å påpeke at man ikke ganske enkelt kan la mennesker bli liggende i veikanten. Slikt er uakseptabelt. Biskopene må stadig på ny minne om de grunnleggende prinsippene, og det er vår - legfolkets - oppgave å sette dem ut i livet,” sier Jaques Delors, tidligere kommisjonspresident i EU, i et intervju med KNA.

## 6

### Forvridd mediabilde

Det var pussig for en gammel presse-mann å se hvordan mediene speilet begivenheten. Man kjente seg knapt igjen! Østerrikske aviser gav inntrykk av at demonstrerende feminister var den viktigste gruppen av deltagere, med illinte protestantiske superintendentinner i spissen. Sannheten var vel at de overgikk andre i å trekke til seg journalister på jakt etter sensasjonelt stoff.

«Bare en gjeng 68-ere!», sa en norsk nonne med ellers patent moderne innstilling. Hun hadde merket seg reaksjonen hos de yngste kvinnelige deltagerne: De trakk på skuldrene og smilte av demonstrantene, som vant sin største seier da deres «hatteparade» effektivt sperret av inngangen til toalettene i nesten en time. Det gjorde nok ikke de trengende mer forsonlig innstilt.

I pressen ble det fremført klager over at bare menn fikk ordet til hovedinnlegg - men det stemte slett ikke, to av de tre lengste (og beste) foredragene ble holdt av fremragende kvinner. Det ble også klaget over udemokratisk geistlig dominans. Det stemte heller ikke - ikke i plenumsdebattene, og slett ikke i arbeidsgruppene, der kardinaler og studenter, legkvinner og legmenn diskuterte på like fot, i full demokratisk fordragelighet.

De fleste hadde tatt budskapet om forsoning på alvor. Men mediene foretrakk som alltid uforsonligheten, for den gir bedre oppslag.

### Patriarkalske forviklinger

Det mest dramatiske skjedde før kongressen ble åpnet: Et planlagt møte etter Graz mellom paven og patriarken av Moskva ble plutselig avlyst. Men dette skulle utløse enda en avlysning: Paven hadde avsatt flere timer til samtaler med Aleksij, og langt kortere tid for et møte med patriarken av Konstantinopel, Bartholomeus (som han har møtt flere ganger før). Denne følte alli-

kevel sin rang krenket og gav avkall på hele reisen.

«Økumenisk turisme,» sa Hans Küng. Men for det viktigste kirkelige kontaktnettet var det utvilsomt et tilbakeslag, som kastet skygger over Graz.

Den hellige synode hadde presset Aleksij, ble det fortalt. Mistenksomheten mot Rom er stor blant de ortodokse, særlig i land som har vært isolert i mange tiår under diktatur. Det er eldgamle konflikter om rang og revir mer enn om trosrørelse.

Patriarken Aleksij holdt en tordentale i Graz mot «massiv proselytisme» vestfra. Han kalte det en «invasjon», en «åndelig aggresjon» som har ført til at selve ordet «økumenisk» nå oppfattes som «noe farlig og totalt uakseptabelt».

Her ble det avdekket en konfliktlinje som kommer til å martre dialogen mellom kirkene fremover.

### Sekter og unierte kirker

Vil man forstå den, er det viktig å skjelle mellom to ting:

Dels strømmer det nå inn i tidligere kommunistland en gresshoppesverm av svermeriske sekter med tynn teologi, men med penger i ryggen. De utenlandske «evangelistene» oppfatter seg som misjonærer på hedensk mark, enda dette er eldgamle kristne kulturland, og rekrutterer stort til vekkelsesmøter. Og de stedlige kirkene føler seg maktesløse i sin forbitrelse - kompromittert som de ofte er av sin underdanighet for de kommunistiske regimer, og svekket av lang isolasjon, dårlig rustet til å konkurrere med vår tids ungdom.

Det raseriet er det lett å forstå.

Men det andre nye er at eldgamle østlige kirker som har vært unierte med Rom, og som ble tvunget under jorden av Stalin, nå er dukket frem igjen. Biskoper og prester ble likvidert eller deportert, men troen overlevde. Deres kirkebygninger og klostre var blitt konfiskert av staten og delvis overgitt til

den ortodokse kirke - og nå vil de naturlig nok ha dem tilbake. Det vil ikke de fleste ortodokse. Stalin hadde jo «befrikket» dem for irriterende konkurrenter, og dermed befestet forestillingen om at også en konfesjon har sitt historisk gitte revir, der ingen andre må driste seg til å opptre.

Det raseriet er langt vanskeligere å forstå. Det strider mot religionsfriheten, som er blitt en selvfølge i vest, men aldri har vært det østpå. Det har iallfall lite å gjøre med «forsoning».

De katolske reaksjonene i Graz var meget forsiktige. Mye står jo på spill.

Det blir åpenbart en hovedsak for økumenisk arbeid fremover å trekke opp grenser mot krenkende «proselytisme», gjennom en forpliktende kodeks for hva minoritetskirker kan og ikke kan gjøre - i områder der en annen konfesjon dominerer.

Det vil nok kreve at også katolske fusentaster (de finnes visst!) må settes på plass. Men der er disiplinert adferd fortsatt så utbredt at det neppe blir noe stort problem. Verre er det med de uregjerlige sektene, som mangler både historisk taktfølelse og teologisk innsikt. Vi har vent oss til at de er der, i kristenlivets utkantområder. Det har de ikke vent seg til i øst, og det vil nok ta lang tid.

### Den katolske kirke i mellomposisjon

Denne konflikten avdekker en ny situasjon for de økumeniske bestrebelse. Eller rettere sagt: Den avdekker den reelle situasjon, som har vært der, men som før var kamouflert.

De store økumeniske organisasjoner (som «Konferansen av europeiske kirker», den ene hovedorganisasjonen bak Graz) har bestått av protestantiske og ortodokse kirker i tilsynelatende samdraktighet. Flere av de viktigste økumeniske initiativene kom jo i begynnelsen fra ortodokse kirkeledere, og protestantene fulgte opp. Den romersk-katolske



## Tap av solidaritet og fellesskap

*"De holdninger og handlinger som bygger solidariske fellesskap og verner om de svakes liv, er satt under sterkt press," skriver Leif Gunnar Engedal, leder ved Instituttet for sjelesorg, i Tidsskrift for sjelesorg. Han understreker at "den høystemte moralske og politiske retorikken knyttet til de grunnleggende verdiene i 'det norske hus' ikke lenger kan dekke over de elementære tap av solidaritet og fellesskap som 90-årenes norske samfunn utsettes for."*

## Vårt forhold til penger

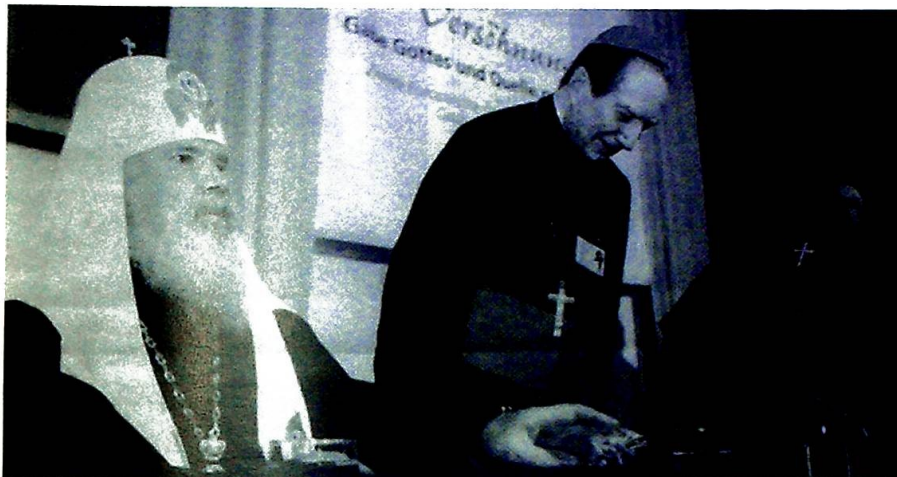
*"I vårt samfunn lider vi ikke bare av nevroser, psykoser, depresjoner, angst og spiseforstyrrelser," sier Nina Karin Monsen, magister i filosofi. "Forholdet til penger er hos mange slik at de egentlig burde vært på akuttavdelingen."*

*Men symptomene er så vanlige at de ikke er synlige, sykdommen er ikke engang diagnostisert."* AFTENPOSTEN

## Hvem er dyrest?

*"Har vi råd til å ta imot utlendinger, er spørsmålet som stadig stilles. Ja, har vi egentlig råd til å holde oss med mennesker i dette landet?" spør advokat Trond Romstad. - "Ser man mennesker som utgifter," forsetter han, "er det klart at man bør redusere antallet mest mulig. De dyreste menneskene er nordmenn som blir født her og lever til de blir eldgamle."* DAGBLADET

7



*Patriark Aleksij og kardinal Carlo Maria Martini, Milanos erkebiskop, på podiet i Graz.*

kirke, derimot, fremstod som den uvilkelige og selvgode partneren «på den andre siden»

Det er en tilslørende struktur. I realitetenes verden inntar den katolske kirke idag en mellomposisjon, med sterk bevissthet om kirkelig tradisjon og substans (som de ortodokse, i motsetning til protestantene), men også med stor vilje til å bygge broer til fremtidig enhet. De ortodokse er åpenbart en langt sterkere bremse - tradisjonsbundne i en grad som er blitt utenkelig på katolsk hold, og ofte allergiske mot overhodet å nevne betente spørsmål (som f.eks. kvinnelige prester). De ortodokses geistlige toppledelse står dessuten langt svakere enn vår, og har større problemer med å få følge av sine mange dypt konservative biskoper og prester.

Alliansen av ortodokse og protestanter har nok langt på vei vært et eksempel på «strange bed-fellows». Ortodokse prelater under sovjetimperiet ble sendt vestpå for å drive «fredsarbeid» med naive vestlige kolleger, og dype kirkelig-teologiske skiller ble dekket til.

Etter 1989 kom «sannhetens øyeblikk», og alliansen begynte å slå sprekker. I det meste som angår teologi og kirkelighet står jo ortodokse og katolikker hverandre meget nær - men avstander skapt av historie og ulik «kultur» kan synes enorme. Protestantene, derimot, er en broget minoritet - bare ca. 1/4 av den europeiske kristenhet, og enda mindre i flere andre verdensdeler. Den kirkelige substans i noen av deres forgreninger er særdeles tynn. Mangt kan tyde på at de står fjernt fra den ortodokse tradisjon enn fra flere av de sektene som nå er blitt en landeplage østpå.

Min spådom er at i årene fremover vil det økumeniske arbeid få sitt stadig tydeligere fokus i den kompliserte dialogen mellom ortodoks og katolsk. Det er de to hovedkirkene på apostolisk grunn, og det er der enheten må arbeides frem. I den sammenheng blir de protestantiske kirkesamfunn lite mer enn fotnoter.

## Nye sjanser og gamle grenser

I Graz ble det ofte sagt at den overstrømmende gleden fra 1989 - euforien

da jernteppet falt, og med det regimer som var despotiske, korrupte og antiregjøse - imens er forsvunnet. Et hav av nye problemer er oppstått. Et «sølvteppe» har erstattet jernteppet, sa patriarken Aleksij - skillet mellom dem som har og dem som ikke har.

Jeg synes Graz kunne ha unt seg en ny dose eufori over det mirakuløse som tross alt er skjedd: Frihet til de forfulgte og rettsløse. Kirkelig oppvåkning etter en menneskealder under tvang. For første gang i kirkehistorien kunne strømmer av troende fra alle Europas kirkesamfunn komme til et felles møte i forsoningens tegn! Det summet av russisk, bulgarsk, litauisk og albansk tale hvor man enn gikk på det veldige messeområdet. Det er ikke lenger politiske hindere for at vi kan møtes. Kirkene har fått nye sjanser i arbeidet for enhet.

At de reelle konfliktmønstrene ble så klart avdekket, bør vi se som en fordel: Hvis det mellomkirkelige arbeid skal komme videre, må det tuftes på realiteter, ikke på illusjoner. Men da må det heller ikke tilsløres at det også finnes skiller som det neppe kan bygges bro over, når de går mellom kirke og ikke-kirke.

Jeg fikk en sjokkartet påminnelse om det i den vakre gotiske St. Peter katedralen i Geneve, som jeg besøkte før Graz: Alteret var på reformert vis revet ut og erstattet med noen benker, kirken omgjort til auditorium. Det som engang var en levende middelalderkirke, er blitt et kaldt og sterilt forsamlingslokale.

Det er arven fra Calvin, som ikke skal drøftes her. Men der alteret er revet ut av en kirke - der er hjertet revet ut av kroppen. Da er det ikke lenger kirke.

For meg var det en nyttig påminnelse før Graz: Det mellomkirkelige enhetsarbeid har sine grenser mot det som ikke er kirke.



Om bibeltroskap - og vårt eget forbruk "Gud forventer utvilsomt av sin menighet at den har et rimelig forhold mellom eget forbruk og økonomisk engasjement for lidende søsken i verden," skriver redaktør Per Edvardsen i bladet *Budbringeren*, som utgis av Den evangelisk-lutherske frikirke. "Det er ikke lett å forkynne om disse tingene. Vi sitter alle mer eller mindre i klisteret, og

fanatisme fører neppe til noe godt på dette området heller.

Likevel blir tankekorset stående: Hvorfor hører vi aldri en preken som virkelig ryster oss i vårt forbruk. Hvorfor blir vi aldri provosert i vår overflod? Hvorfor problematiseres aldri våre store hus, våre fine biler, våre dyre TVer og våre bunker med moderne klær?

Ja, hvorfor er bibeltroskap et ord som i så sterk grad er knyttet til hva vi sier enn til hvordan vi faktisk lever?"

Vaner: ikke nødvendigvis dårlige!

"Generelt synes jeg vi krever for mye av folks evne til å artikulere troen sin," sier sr. Anne-Bente Hadland o.p. til *Vårt Land*. "Kristendom er et personlig ja til Kristus,

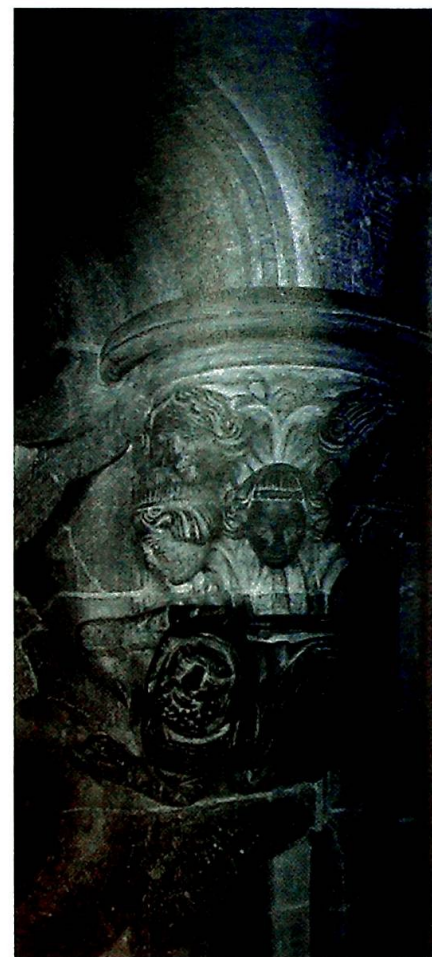
## 8 Eller Dahl o.p.: En katedrals livshistorie

"Et monumentalverk over vårt største nasjonalmonument, Trondheims domkirke," skriver vår anmelder, kunsthistoriker og sogneprest *Ellert Dahl* o.p., om *Gunnar Danbolts* bok "*Nidarosdomen*". Danbolts "enestående bidrag består i evnen til å fremstille den kulturelle konteksten og den idémessige rammen som katedralen er vokset frem av". Dertil kommer at "professoren er en mesterlig pedagog": Dette er "direkte morsom lesning" og en "storartet bok", skriver vår anmelder. Som roser *Marianne Brochmanns* klare rekonstruksjonstegninger og *Jarle Kjetil Rolseths* kvalitetsfulle fotografier. Konklusjon: Med denne boken "forstår og eier" vi vårt nasjonalmonument "langt bedre enn før".

Professor Danbolt har skrevet et monumentalverk over vårt største nasjonalmonument, Trondheims domkirke. La det straks være sagt at boken er fullt ut emnet verdig. Å skrive en samlende oversikt over et så komplisert byggverk med en så omskiftelig historie, er en svær oppgave og krever særdeles store kunnskaper, samt en tilsvarende evne til syntese. Professor Danbolt beviser at han i fullt monn sitter inne med begge deler. - Han er en glimrende forteller. Der er ingen dødpunkter i den lange beretningen. Stoffet er i seg selv tungt, men han evner bestandig å levendegjøre selv den mest ugjennomtrengelige materie, som den gode foreleser han er. Også en legmann uten fagkunnskaper kan følge med. Til dette bidrar også *Marianne Brochmanns* klare rekonstruksjonstegninger og *Jarle Kjetil Rolseths* kvalitetsfulle fotografier. (Til sammenligning virker et par utenlandske illustrasjoner temmelige grumsete). - De store kunnskaper er også tilstede. Prof. Danbolt behersker hele kilde-materialet og kan sitere de vesentlige tekstene. For eksempel har han med en sann forsker-tålmodighet lest, fordøyet og analysert samtlige betenkninger, innberetninger og stortingsvedtak ved-

rørende domkirkens restaurering i nyere tid, og klart å gjengi dens konfliktfylte historie på en spennende og lettfattelig måte.

Likevel er det ikke på disse punktene at prof. Danbolt gir mest. Hans enestående bidrag består i evnen til å fremstille den kulturelle konteksten og den idémessige rammen som katedralen er vokset frem av. Når det kommer til stykket, er det åndsdimensjonen som gir dybde til fortidens verk, og gjør at døde fakta får mening. Nettopp dette har manglet i tidligere beretninger. *Gerhard Fischers* vektige to-binds opus representerte først og fremst arkitektens syn og ga en bygningsteknisk analyse av den bestående domkirke. Det var et detektivarbeide av rang, men savnet nødvendigvis den åndsdimensjon som byggverket var sprunget frem av. Det er denne dimensjon som Danbolt i vesentlig grad har klart å gjenskape, og dermed er boken blitt langt mer enn bare en krønike. - Det er en livshistorie, en biografi over en katedral som produkt av en sivilisasjon gjennom tiden. Trinn for trinn antyder Danbolt den herskende ide-bakgrunn og de presise motiveringer som gjenspeiles i domkirkens reisning og senere skjebne. - Slik opp-



Illustrasjon fra boken: Syvhodekapitlet i oktogonen, som stammer fra 1100 eller 1200-tallet, og som trolig viser et arbeidslag medmesterens hode nederst i gruppen.

lever vi hvordan den blir til gravkirke og pilegrimsmål, og hvordan den deretter fremstår som erkebiskopens domkirke i fulle glans. Vi følger kampen for å bevare bygningsmassen gjennom vanskelige tider inn til reformasjonen og katastrofebrannen i 1531. Rent symbolsk er det som om domkirken fortæ-



og troen bæres oppe av et fellesskap som ikke konstituerer seg selv. Jeg er negativ til den negative vurderingen av det vi kaller vanekristendom.

Ved å stille så store krav til artikulering, risikerer vi å utelukke folk som gjerne vil tilhøre kirken. Mange kan leve sitt liv som gode vanekristne. Vaner behøver ikke nødvendigvis å være dårlige."

Eneste målestav: teologi eller økonomi?

Til vurdering av krav og verdier er økonomien nå blitt den eneste - over all kritikk hevet - tilgrunnliggende målestav, hevder professor Bernt Hagtvædt. Som mener at økonomien nå spiller samme rolle som teologien gjorde i middelalderen.

KLASSEKAMPEN

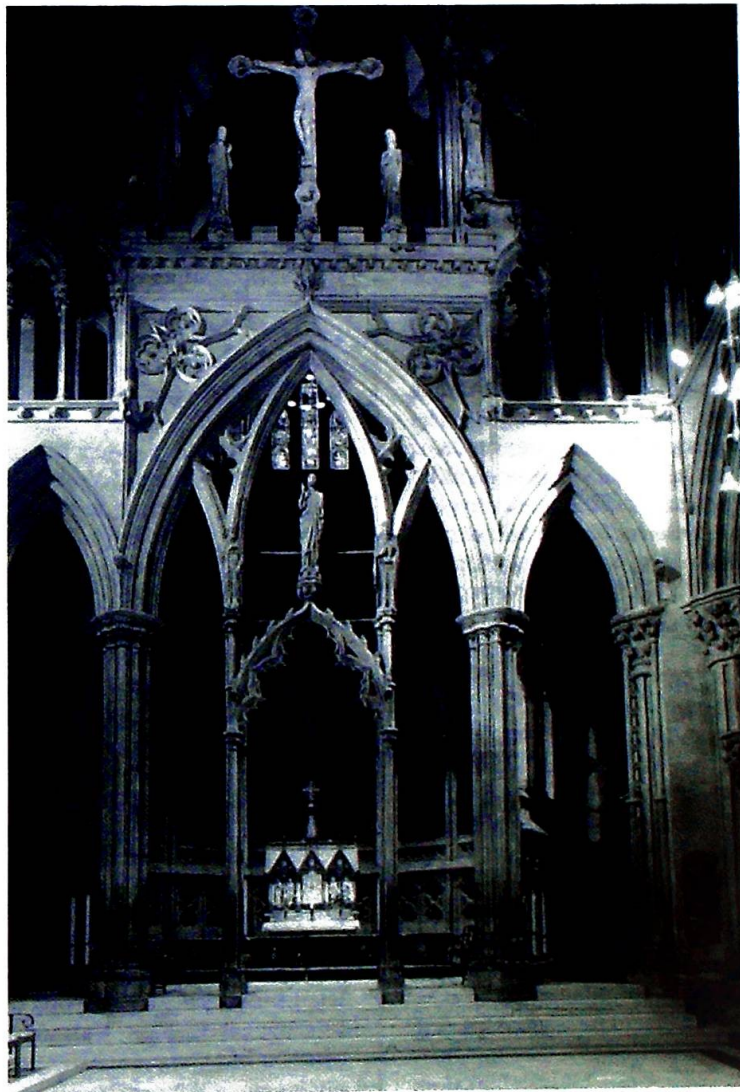
Om fundamentalisme

"Kristen fundamentalisme, jødisk fundamentalisme og islamsk fundamentalisme har mye til felles," sa rektor Gunnar Stålsett i en preken i Elverum kirke nylig, ifølge "Akt", Norges Kristelige Studentforbunds organ. Fellestrekk? "De er bokstavtro, de er autoritære, de er mannsdominerte, og de er diskriminerende overfor annerledes tenkende og troende. Ofte appellerer de til hat, ikke til kjærlighet og omsorg. De bygger på bokstav, ikke på ånd."

9

res så snart den skapende tanken forsvinner sammen med Olavsskrinet, erkebiskopen og den nasjonale selvstendighet. Det er egentlig rørende å konstatere hvordan lutherdommen skaper seg sin egen menighetskirke inne i fortidens ruiner, en passende sal til Ordets forkynnelse - en trengte så visst ikke noen katedral! Den våknende nasjonalfølelse i forrige århundre inspirerer drømmen om å gjenskape fordums glans og skjønnhet. Trondheim blir atter kroningskirke, og de ynkelige rester draperes tilbørlig for anledningen. Restaurering, skal en heller kalle det rekonstruksjonen?, kommer i gang under Schirmers ledelse i 1869, men allerede i 1872 erstattes han av arkitekt Christian Christie, som blir domkirkens egentlige gjenreiser og redningsmann. I motsetning til Schirmer og samtidige kolleger - en Abadie i Frankrike, en Gilbert Scott i England, som hardhendt restaurerer tidligere storverk etter eget hode - innfører Christie prinsippet om absolutt troskap mot fortiden. Arkeologisk nøyaktighet og vitenskapelig metode tillater en nærmest utrolig gjenreisning av det som en gang var. Det er arkitekt Christies meget store fortjeneste at vi etter mange århundrer eier en katedral som i sine vesentlige trekk fremstår i sin opprinnelige form - en engelsk katedral av beste familie.

Kulturmønsteret, ide-bakgrunnen og motiveringen er altså viktig for å forstå byggverket. - Egentlig burde kunsthistorikeren alltid være litt idehistoriker. Den rene kunsthistoriker som begrenser seg til stilhistoriske analyser isolert fra tidens kultur og tanke, ender oftest med å drive en slags arkeologisk botanikk der en teller kronblader. Det er i lengden sterilt. - Nettopp når det gjelder middelalderens katedraler, er åndsdimensjonen viktig. Det er Kirkens tanke og Kirkens behov som i alle deler preger katedralens utforming; det gjelder også Nidaros. Vi forstår ikke mid-



Et av Jarle Kjetil Rolseths mange kvalitetsfulle fotografier i Gunnar Danbolts bok om "Nidarosdomen", her et blikk mot høyalteret. "Oktogonen med høyalteret og Olavsskrinet var 'himmelens port' for pilegrimene som hadde strevet i uker og kanskje måneder langs dårlige veier og stier, for å nå målet. I dag er det Helge Thiis' og Paul Bøes skrinliggende altertavle som skal minne oss om hvor Olavsskrinet en gang stod," skriver Danbolt.



Apartheids hemmelige krig mot kirken "Psykologisk offensiv" var apartheid-regi- mets mottrekk mot "den romersk-katolske kirkes revolusjonære og politiske teologi". Det viser hemmelige dokumenter fra Botha-regjeringens tid som den sør-afrikanske "Sannhets- og forsoningskommisjon" har trukket frem i lyset. Hensikten var å få bukt med afrikansk frigjøringssteologi og diskreditere "revolusjonære personligheter" - blant dem også den anglikanske biskop

Tutu. Ifølge det sørafrikanske forsvaret var også Kirkenes Verdensråd blant de "fiendtlige organisasjoner".

Sannhetskommisjonens avsløringer "bekrefter bare det vi visste eller hadde mistanke om", sier erkebiskop Napier av Durban, visepresident i Den sør-afrikanske bispekonferanse. "Man næret hele tiden mistanke til den katolske kirke." Under apartheid ble katolske geistlige ofte fengslet uten rettergang og også deportert. Sjikane fra poli-

tiet hørte til dagsordenen. Pater Smangaliso Mkhathsha, tidligere generalsekretær for bispekonferansen og i dag vise-utdanningsminister, ble torturert i fengslet under apartheid. I fjor høst vedgikk tidligere apartheid-politifolk at det fra 1982 til 1988 forelå planer om å myrde generalsekretær Mkhathsha, og at Sikkerhetsstyrkene stod bak bombingene av bispekonferansens kontorer i Pretoria i 1988.

CATHOLIC HERALD

delalderens kirkebygg, dersom vi ikke tar hensyn til de liturgiske forutsetninger og de rent praktiske krav som ble stilt. - I Trondheim er således oktogonens omgang blitt til for å gi pilegrimage nær adgang til Olavsskrinet. Men samtidig er åndsdimensjonen avgjørende. Den kristne middelalder skiller aldri, slik vi gjør det, mellom den densidige, praktiske virkelighet og den religiøse sfære. De dannet et hele, om enn på forskjellig plan. Derfor er kunnskap om ikonografi og middelalderens mangeskiktige symbolikk vesentlige bidrag til tolkningen av katedralen. Her står imidlertid den vanlige moderne forsker temmelig maktesløs og utenfor: middelalderens verden er så avgjort ikke vår. Men prof. Danbolt danner unntagelsen. Han har følelsen for den middelalderske bakgrunn Nidarosdomen er sprunget frem av. Han lar seg inspirere av foregangsmenn på dette felt, av en Erwin Panofsky, en Hans Sedlmayr, en Richard Krautheimer. Han tolker oktogonen som er fri kopi av Gravkirken i Jerusalem, baldakinen og skrinet fører tankene hen på Det himmelske Jerusalem, glassmalerienes glans gir gjenklang i høyere sfærer. Slike forklaringer kan godt være riktige. Men når Danbolt tyder Nidarosdomen som Via Sacra, eller Vestfronten som et forgrenet tre, skal det erkjennes at dette er kun (fristende) tolkninger, som ikke har belegg i kildene. Vel så opplysende er de ledsagende innblikk i middelalderens tankegang - om bildets funksjon, om den opprinnelige Olsokfeiring eller om avlaten.

Rammen er nok viktig, men selve

bygningen forblir også her hovedsaken. Prof. Danbolt er en verdig etterfølger av Gerhard Fischer når det gjelder å «lese» stenen og tolke stilutviklingen i bygningsmassen. Katedralens livsløp reflekterer ytre omstendigheter - en erkebiskops handlekraft, en utenlandsk byggmesters inngrep, et skifte i stenhuggerlaget, en stillstand som skyldes dyrtid. Sporene er der for den som kan lese, og professoren er her en mesterlig pedagog. Det er direkte morsom lesning. Naturligvis må Danbolt ty til hypoteser. Kildene er få og hullene store. Bare enkelte ganger virker hypotesene usannsynlige. Mon tro om Matthew Paris ga støtet til Vestfronten, fordi han var skuffet over utviklingen i St. Albans? Er virkelig de syd-franske skulpturportaler blitt til som en motvekt til katarenes trang til åndeliggjørelse? Kan en argumentere at vestskipets interiør var ferdig i 1297 fordi det ikke finnes spor av den naturalistiske bladdekoren som var så «populær i England rundt 1300», når denne dekoren faktisk bare eksisterer et par steder derover?

Men slikt er småtterier. Alt i alt er dette en storartet bok. Ja, det er mer. Fordi professor Danbolt har klart å fremstille katedralens opphav og bakgrunn på en så levende måte, er det som vi dag har fått et nytt syn for vårt nasjonalmonument. Vi forstår og eier det langt bedre enn før. Det er en restaureringsoppgave i beste forstand han har gjennomført.

Gunnar Danbolt:  
**Nidarosdomen**  
Andresen og Butenschøn 1997

## Sudan: en ukuelig biskop

"Jeg vil være sammen med mitt folk, lide sammen med dem," sa biskop Taban Paride, da han tidligere i sommer befant seg på Kirkedagene i Trondheim. "Men ved Guds hjelp er jeg her," presiserer han. Like før han skulle dra til Norge, ble bilen han satt i, tatt av flommen. Den katolske kirkelederen mistet alle sine eiendeler - også Bibelen. "Men jeg kom helskinnet fra den ubehagelige opplevelsen. Og bibler har jeg jo flere av," sier han på sin lune måte, forteller Kjell Hagen i Vårt Land.

På Kirkedagene holdt biskop Paride bibeltid, men snakket også om den 14 år gamle borgerkrigen i Sudan: "Jeg tror på Guds inngrep, det er det eneste som kan forandre situasjonen. Menneskelig sett er konflikten fastlåst. Riktignok har den muslimske regjeringen akseptert fredssamtaler, men deres ufravelige krav er at befolkningen i det sørøstlige hjørne av Sudan - der jeg bor - aksepterer islamsk lov. Det er et umulig krav. Befolkningen i dette området har en kristen tro og vil ikke bøye seg for islamske lover."

Krig og lidelse til tross, antallet kristne er i dag ti ganger større enn for 14 år siden, forteller biskopen, som selv står i spissen for en omfattende humanitær hjelp i tillegg til den åndelige omsorgen. "Jeg og mitt folk har fått mye hjelp og støtte fra Norge gjennom Kirkens Nødhjelp," sa biskop Paride, "uten den hjelpen hadde situasjonen i dag vært langt verre. Mitt ønske er å takke det norske folk." Biskopen havnet midt i markeringen av Kirkens Nødhjelps 50-årsmarkering og traff mange gamle venner.

Gang på gang har biskop Taban Paride stått ansikt til ansikt med døden, forteller Vårt. 11. juli forrettet han messe i Chukudum, nær grensen til Kenya. Avtalen var at et småfly skulle hente ham senere på dagen, slik at han kunne starte reisen til Norge. "Flyet kom tidligere enn avtalt, og det reddet livet mitt. Halvannen time senere strødde regjeringens fly sine dødbringerende bomber over byen. 16. mai deltok biskopen på en messe i Narachi, da falt bombene bare en halv kilometer fra kirken."

(I neste nr. av St.Olav beretter sogneprest Michel Beckers fra en studietur til Sudan.)



Katolsk motstand mot pakistansk blasfemilov

Biskop John Joseph av Feisalabad sier at den pakistanske regjeringen har gått fra sitt løfte om å endre landets blasfemilov som diskriminerer religiøse minoriteter. "Vi vil gjøre alt vi kan for å få endret loven, om nødvendig sette livet inn," sier biskop Joseph.

Kirkelige autoriteter i Pakistan hevder at "dissenter-uro" nå krever to til tre menneskeliv daglig, melder Catholic Herald.

**D**en 19. oktober utnevner pave Johannes Paul II den hellige Thérèse av Jesusbarnet og Kristi Ansikt til "doctor ecclesiae", kirkelærer. Hun er den tredje kvinnen som får denne ærestittelen, som etter hånden er blitt gitt til 8 kirkefedre og 24 teologer. Tallet på "doctores" blir derved 33. De to andre kvinnene er Katharina av Siena, som hører til den dominikanske klosterfamilie, og Terese av Avila, som i likhet med "den lille Terese", som hun ofte kalles, var karmelitt.

## Morten A. Bjelland: Den hellige Thérèse av Jesusbarnet og av Kristi Ansikt (1873- 1897)

11

*Herren vernet og lærte henne;  
han voktet henne som sin øyensten.  
Som en ørn bredte han ut sine vinger,  
tok henne og bar henne på sine skuldre.  
Herren alene var hennes fører.*

(Introitus på festen for den Hellige Thérèse av Jesusbarnet)

Thérèse Martin ble født, som den yngste av fem søstre, i Normandie den 2 januar 1873. Hun fikk en solid katolsk oppdragelse, og hun var høyt elsket av sine foreldre. 15 år gammel trådte hun inn i karmelittklosteret i Lisieux hvor hun fikk navnet Sr. Marie Thérèse av Jesusbarnet og av Kristi Ansikt.

«Kjærligheten næres gjennom offer» skrev Thérèse. Natt til langfredag 1896 fikk hun sin første blodstyrting, et sikkert tegn på tuberkulose. Hun ofret seg som et brennoffer til Guds vilje. Enhver lidelse var en mulighet til forening med Den Korsfestede. I tillegg til enorme fysiske lidelser var Thérèse sårt plaget med indre prøvelser. Hun famlet i mørket søkende etter Guds lys. Med apostelen Paulus kunne hun si, «Jeg er korsfestet med Kristus, det er ikke lenger jeg som lever, men Kristus som lever i meg.» (Gal 2, 19-20) 24 år gammel døde hun, den 30 september 1897.

I 1925 kanoniserte pave Pius XI henne, og siden er hun blitt utropt til misjonens og Frankrikes skytshelgen.

### Thérèses skrifter

Da hennes søster, Agnes av Jesus, var priorinne, ble Thérèse satt til å skrive ned sine barndomsminner. Dette skulle

senere bli kjent som manuskript «A» i de såkalte «Selvbiografiske Skrifter» (Manuscrits autobiographiques). Noen måneder før Thérèses død leste søsteren igjennom manuskriptet. Overveldet av dets åndelige dybde, ba hun priorinnen befale Thérèse å fullføre det hun hadde påbegynt. Dette ble da manuskript «C», tilegnet Mère Marie de Gonzague. Et langt brev skrevet til den eldste søsteren, manuskript B, Marie av Jesu Hjerter, kompletterer de «Selvbiografiske skriftene». Da Thérèse lå for døden, noterte hennes tre søstre det hun sa, dette ble siden samlet og utgitt som «Siste samtaler» (Derniers Entretiens). Disse skriftene finnes blant annet i svensk oversettelse.

### Den lille veien

Thérèse hadde fra barnsben av tørstet etter hellighet, etter å behage Gud. På den tiden hadde man den forestilling at helgener var en ensartet kategori for seg. Tanken om at vi alle er kalt til hellighet, forekom de fleste temmelig fjern. Helligheten hadde visse ytre kriterier, og uten disse ytre tegnene trodde mange at man ikke kunne bli hellig. I begynnelsen av sitt klosterliv trodde også Thérèse at disse ytre tingene ville helliggjøre henne, men da hun skjønnte at dette ikke var tilfelle, begynte hun å lete etter en annen vei.

«Jeg hadde alltid ønsket å bli en helgen. Jeg har alltid konstatert, når jeg har sammenlignet meg med de hellige,

at det er mellom meg og dem den samme avstanden som eksisterer mellom et fjell hvis topp er gjemt i skyene, og det skjulte sandkornet som blir tråkket på av forbipasserende. I stedet for å bli nedslått, sa jeg til meg selv: Gud kan ikke inspirere urealistiske ønsker. Jeg kan derfor, til tross for min 'litenhet', hige mot hellighet. Det er umulig for meg å vokse, så jeg må bære over med meg selv slik som jeg er, med alle mine mangler. Men jeg ønsker å finne et middel for å nå himmelen ved å gå en liten vei, en vei som er ganske rett, ganske kort og helt ny.

Vi lever i oppfinnelsestiden, nå er det ikke lenger nødvendig å gå opp trappe-trinn for, i de rikes hjem, har en heis erstattet disse. Jeg ønsket å finne en heis som kunne løfte meg til Jesus, for jeg er for liten til å klatre opp fullkommenhetens tunge trapp. Jeg søkte da i Skriften etter et tegn på denne heisen, mine ønskers mål, og jeg leste disse ordene som kom fra den Evige Visdoms munn: 'Måtte den som er helt liten komme til meg'. Så jeg lyktes. Jeg følte at jeg hadde funnet det jeg søkte etter. Men jeg ønsket å vite, å min Gud, hva du ville gjøre for den helt lille som svarte på ditt kall, jeg fortsatte min søken, og dette er hva jeg fant: 'som en mor kjærtegner sitt barn, således skal jeg trøste dere. Hennes barn skal bæres på armen og vugges på fanget.' Å, aldri har mer melodiose og varme ord gitt glede til min sjel. Heisen som må løfte meg til himmelen, er dine armer, å Jesus. Og på grunn av dette hadde jeg intet ønske om å vokse, men jeg måtte heller forbli liten»

For Thérèse var Gud først og fremst Faderen, og hun var hans barn. Som et barn satte hun sin tillit til Gud. Hun ville kaste seg i Hans armer, og de ville løfte henne. Ingen andre enn Gud kunne helliggjøre henne, hun kunne rett og slett ikke bli hellig uten Hans hjelp. Ingen vet hva som er best for sitt barn

Morten Andreas Bjelland - ble døpt da han var fjorten år; nå er han sytten og elev ved Oslo Katedralskole.



## Levende religion

“Levende religion,” forklarer den lutherske teologen Dorothee Sölle i en artikkel i “Sonntagsblatt”, består av en enhet av følgende tre elementer: det institusjonelle, som har med tradisjon å gjøre og knytter an til Peter; det analytiske elementet, som Paulus står for, og det mystiske elementet, kjærlighetens virke, som knytter an til Johannes. Representanter for disse tre elementene “har en tendens til å se sitt eget som det

absolutte og behandle de andre som bisaker. Men religion kan kun forbli levende hvis der er et vekselspill mellom de tre.”

Dorothee Sölle skriver videre at det for tiden særlig er det mystiske elementet som blir “fortrengt og usynliggjort (-). I den romerske kirke hersker Peter og hans følgesvenner, i protestantismen råder Paulus og hans folk. Mystikken er hjemløs - til tross for at mange trenger den og søker den.”

CHRIST IN DER GEGENWART

## Et “hellig” Las Vegas?

Amerikanske entreprenører har presentert planer for en temapark om Det hellige land en times vei fra Las Vegas, forteller Catholic Herald. Blant de påtenkte attraksjoner er en 33-etasjer høy statue av Jesus, en Noas ark med dyr og det hele og en “hitech” versjon av Det røde hav som deler seg på kommando!

## 12

bedre enn dets far, tenkte Thérèse. Han ville sørge for henne, hva hadde hun vel å frykte for?

«Slipp barna frem, og la dem komme til meg; himmelens rike hører nettopp disse til» (Matt 19:14)

### Kjærlighet - den lille veis hjørnestein

Thérèse ble ofte ydmyket og urettferdig behandlet, likevel klaget hun aldri. Nei, hun bar det frem som et offer. Hadde ikke Jesus tålt hån og ydmykelse, hadde han ikke lidd på korset? Ved å leve i uselvvisk nestekjærlighet, ønsket Thérèse å ofre seg for Kristus. Således ble kjærligheten hennes kall. Hun skriver: «...mitt kall, endelig har jeg funnet det... Mitt kall er kjærlighet! Ja, jeg har funnet min plass i Kirken, og det er Deg, min Gud, som har gitt meg denne plassen; i hjertet av Kirken, min mor, skal jeg være kjærlighet. Således skal jeg være alt, og således skal min drøm bli realisert!!!...». Thérèse hadde ønsket å bli kriger, prest, apostel, lege, martyr, misjonær og karmelitt, nå snudde hun seg bort fra hvert enkelt ideal. Thérèse valgte å «være» kjærlighet, akkurat der hvor hun var, i det lille karmelittklosteret blant mennesker som så ofte savnet kjærlighet. Hun skrev: «...Apostelen forklarer hvordan alle de mest perfekte (nåde)gaver er ingenting uten kjærlighet. Nestekjærlighet er den perfekte vei som leder mest sikkert til Gud...»

Thérèses lille vei er en vei for alle slags mennesker. Den går ikke gjennom de store bragder eller gjerninger, men gjennom de små. Alt, til den minste detalj, må gjøres for og med Gud. Hun skriver videre: «Vår Far ser mer på intensjonen enn på gjerningens størrelse.» Hvis en handling ikke blir gjort med kjærlighet, har den ingen verdi, selv ikke den største og mest betydningsfulle. Kjærligheten til Gud må gjenspeile seg i kjærligheten til medmenneskene. Om vi misliker noen, så må ikke det vises i våre ord og gjer-



Karmelittnonnen Thérèse av Jesusbarnet og Kristi ansikt ble saligkåret i 1925 og senere utropt til misjonens og Frankrikes skytshelgen. Den 19. oktober erklærer paven henne som kirkelærer.

ninger. Vi må komme i hu Jesu ord: «Når du innbyr folk til middag eller aftens, så er det ikke dine venner, dine brødre, dine slektninger eller rike naboer du skal be. For de inviterer deg bare igjen, og så har du allerede fått gjengjeld. Nei, når du holder gjestebud, så innby fattige, vansføre, lamme og blinde; da er du lykkelig, for de har ikke noe å gjøre gjengjeld med. Men i stedet får du gjengjeld ved de rettferdighets oppstandelse.» (Luk 14, 12-14). Selv var Thérèse påpasselig med å behage og glede nettopp de søstrene som var uglesett i kommuniteten, eller som hun selv mislikte.

### Jeg dør ikke, men går inn i Livet

Thérèse forsto at «å elske - det er å gi alt, og seg selv med.» Hun ga seg selv til det ytterste. Dette er hennes åndelige testamentet som hun har gitt videre til oss. I en tid da selvrealisering og egoistisk egenkjærlighet blir fremelsket og skattet, viser Thérèse at veien til sann lykke går gjennom selvopoffring. I vår tid verdsetter vi hverandre ofte ut fra forgjengelige verdier som karakterer, lønn, jobb og utseende. Det er moralsk galt, og før eller senere vil det føre til elendighet. Thérèse fikk ingen ekstaser eller åpenbaringer, hun grunnla ingen klostre, sykehus eller skoler, slo ingen slag for kvinnesaken. Kort sagt: i denne verdens øyne var hun et stort ingenting, et kjedelig nek som ikke fikk utrettet noe her i livet.

Jesu rike er ikke av denne verden. Herren sier selv «ild er jeg kommet for å kastet på jorden; hvor jeg ønsker at den alt var tent.» (Luk 12,49). I sitt hjerte lot Thérèse denne kjærlighetens ild flamme opp så hun kunne bli et lys for oss. Måtte hun lede oss på vår vei mot Kristus, så vi, sammen med henne, kan synge om Guds undergjerninger til evig tid!

«I den salige Thérèse er det din herlighet vi priser, Herre. Du som tok imot hennes liv som offer for deg, se i nåde også til vår ringe tjeneste.

Ved Kristus, vår Herre.»

(Bønn over offergavene på festen for Thérèse av Jesusbarnet)

Mer om Thérèse?  
Se heftet  
**Den Hellige Thérèse av Jesusbarnet**  
av  
Morten A. Bjelland  
Fåes ved henvendelse til  
Maximilian Kolbe Utgivelses,  
c/o UNKF, Akersvn. 14  
eller til St.Olav bokhandel,  
Akersvn. 14, 0177 Oslo



Katolsk biskop med økumenisk bønnebok

Paul-Werner Scheele, katolsk biskop av Würzburg, har utgitt en økumenisk bønnebok med tittelen: "For kristen enhet" (Verlag Neue Stadt, München 1997). Biskopens utgangspunkt er pavens encyklika "At alle må være ett" fra 1994, og han understreker

at det som slår en ved felles bønn, er at det som skiller er langt mindre enn det som forener.

"Bokens innholdsfortegnelse er det rene litani over kristen enhet," skriver tidsskriftet "Christ in der Gegenwart", og ramser opp titler: "Enhet etter Faderens vilje, Enhet i Kristus, Enhet gjennom den hellige

Ånds kraft, Enhet til Åndens pris, Enhet gjennom Guds ord, Enhet gjennom omvendelse og bot, Enhet i troen, Enhet i håp, Enhet i kjærlighet, Enhet med alle kristne, Enhet med alle mennesker, Enhet i det felles vimesbyrd, Enhet gjennom innsats for rettferdighet, Enhet i arbeidet for fred, Enhet i innsats for skaperverket, Enhet med henblikk på Guds rike, Enhet i fullendelsen."

## Thérèses død

Kommuniteten var samlet rundt Thérèses seng da hennes siste timer nærmet seg: «...Klokken seks, da klokken ringte til Angelus, så hun på statuen av den salige Jomfruen en lang stund. [...] Endelig, fem over syv, sendte priorinnen kommuniteten vekk ' Moder er ikke dette døds kampen?...Skal jeg ikke dø?...' 'Jo, mitt stakkars lille barn, det er døds kampen, men Gud vil kanskje forlenge den i flere timer' Hun svarte med mot: '...Vel...Alt i orden ...Alt i orden!... Jeg ville ikke likt å lide for en kortere tid' Og mens hun så på sitt krusifiks: '... Å Jeg elsker Ham...!... Min Gud... Jeg elsker Deg !!! ...'

Plutselig etter å ha uttalt disse ord, falt hun bakover, hennes hode lente mot høyre. Priorinnen fikk svært fort ringt i infirmatorieklokken for å kalle tilbake kommuniteten. 'Lukk opp alle dørene' sa hun på samme tid. Disse ordene hadde noe høytidelig over seg, og fikk meg [Moder Agnes] til å

tenke at i himmelen sa Gud det samme til sine engler. Søstrene hadde tid til å knele ned rundt hennes seng, og de var vitner til den lille døende helgenens ekstase. Hennes ansikt hadde fått tilbake den liljevite fargen det alltid hadde hatt ved full helse; hennes øyne var fulle av fred og glede. Hun laget visse vakre bevegelser med sitt hode som om noen hadde såret henne med en pil av kjærlighet, og så hadde tatt pilen tilbake for å såre henne på ny...

Søster Marie av Eukaristien kom frem med et lys for å få et nærmere inntrykk av det vakre uttrykket. I lyset fantes det ingen bevegelser av øyelokkene. Ekstasen varte nesten så lenge som trosbekjennelsen og da trakk hun sitt siste åndedrag.

Etter sin død hadde hun et himmelsk smil. Hun var strålende vakker. Hun holdt så hardt i krusifikset at vi måtte tvinge det ut av hennes hender...» (Fra "Derniers Entretients").



Onsdag 1. oktober,  
kl. 17.30

i  
ST. OLAV BOKHANDEL  
Akersvn. 14, Oslo  
presterer

KJELD ARILD POLLESTAD o.p.

sin nye bok,  
en biografi  
om  
Therese av Lisieux:  
"Therese -  
en kjærlighetshistorie  
fra virkeligheten"

Pater Pollestad  
er til stede  
fra kl.17.00  
for dem som ønsker  
signert eksemplar  
av boken.

Velkommen!



## Advarer mot kurien

Den belgiske primas, kardinal Godfried Daneels, som anses å være ganske så "papabile", altså stå høyt oppe på listen over "kandidater" når tiden er inne for valg av ny pave, påpekte for en tid siden at "den pavelige kurie er i ferd med å bli "et organ for pavelig kontroll" i en kirke som allerede er oversentralisert. I et intervju med tidskriftet "Il Regno" oppfordrer Daneels til

mer demokrati innen kirkens hierarki og slår til lyd for at det opprettes et slags "kronråd rundt paven".

Den 64 år gamle Daneels, som anses for å tilhøre den moderate "hovedstrøm", mener det kreves mer konsultasjon på bispennivå innen kirken. Han påtaler også den store mengde ordrike og noe seige dokumenter Vatikanet sender ut "hver tredje uke eller så og om nær sagt ethvert

emne". Kurien bør "bli ved sin lest - og det vil si: være et arbeidsredskap for paven og intet mer". Slik det er nå, risikerer man at kurien blir "et organ for pavelige ordrer". Derfor: "Nå må det bli alvor med kollegialiteten, ikke minst siden kommunikasjon er blitt så meget enklere i dagens verden. Det som trengs er mer konsultasjon innen biskopkollegiet om visse spørsmål av teologisk, kirkelig og moralsk art."

CATHOLIC HERALD

## 14 Olav Müller ssc: Født til prest - pater Antoine Ivens beretter

**Maristpateren Antoine Ivens fylte 80 år den 23 august. Hva er da mer selvfølgelig enn at han utgir en liten bok med tilbakeblikk på et langt og lykkelig liv som prest. Geistlige leser sjelden bøker skrevet av andre geistlige - spesielt når det dreier seg om en biografi. Man vet jo sånn omtrent på forhånd hva som kommer. Ikke denne gang! Begynnende pliktlesning glir over i fascinasjon.**

Merkelig! - for pater Ivens er ingen spenningsforfatter. Her mangler dirrende action og delikate intriger. Og allikevel - den som tar fatt på boken *Født til prest*, leser disse 88 sidene i en jafs - uten pause fra perm til perm. Hva er det som fengsler så intenst? Er det *enkelhetens hemmelighet* i en komplisert tid? - Vi leser om en villstyring av en guttunge som uten mye om og men vier sitt liv til Gud i et maristkloster i en liten hollandsk by, for så uten store geberder og selvisk slingringsmonn å løpe linen ut - til bena på eldre dager svikter, og pannen får "hyppige stevne-møter med gulvet."

Så enkelt, så kompromissløst og ufattelig dypt kan et liv leves. - Gud er én og enhetlig, derfor er Han også så utrolig enkel. Den som lever et intenst bønneliv som pater Ivens, blir "utsatt" for Guds smitteeffekt, får del i *enkelhetens nådegave* og bringer den videre til andre: Mange har søkt sjelesørgerisk hjelp hos pater Ivens de 43 årene han har virket som prest i Norge; trosfeller, som syntes de kom til kort både overfor Gud og mennesker, har lagt sine flokete problemer frem for ham. Så ender det med at de sier: "Åja ..... er det så enkelt?" og pater Ivens svarer: "Ja, så enkelt er det!"

Jeg mener å ha lest et sted at den ideelle kristne livsstil ligger et sted på skillelinjen mellom gravalvor og løsslupenhet. Pater Ivens balanserer i hvert fall på stram line mellom disse ytter-

punkter. Han holder tilbørlig avstand til det alt for oppbyggelige gravalvor: Som teologistudent ble han smittet av tuberkulose. Sykesøsteren på sanatoriet fortalte nokså rett frem at snart skulle han dø. Redd for døden var han nå egentlig ikke, det passet bare så dårlig med tiden: "Jeg skal jo bli prest!" Der lå han altså på det grønne dødsrommet og ble stadig friskere. Hans skomakerfar smilte underfundig: "Antoine, min Antoine. Du kommer aldri til å dø naturlig. De må nok skyte deg til slutt."

I sin tid som sogneprest på Hønefoss var han en kløpper til å besøke sine spredtboende får.

På Brandbu bodde en eldre, sengeliggende dame, som han besøkte ofte. En mørk, bitende kald vinterkveld vasser han til livet i snø for å besøke sitt ensomme får. Kulden jager gjennom kroppen. Han mister føling med tid og sted der han sliter seg frem gjennom den mørke skogen. Snart vil han fryse ihjel. Da øyner han lyset langt der fremme. Det var kjøkkenvinduet til den gamle damen. Glemte er slit og forfrysninger i belgmørke norske skoger. "Sorgen og gledene de vandrer til hobe." Mørkemanns gravalvor får aldri gjennomslag hos pater Ivens, men humorens sluser åpner han gavmildt: en lavmælt, underfundig humor - aldri ondskapsfull, noen ganger med målbevisst snert, andre ganger kun til fornøyelse. Leseren bare gir seg over og skratter. - Psykiateren Ingjald Nissen kaller et

sted det katolske presteskap for verdens største gutteklubb. Ingen dårlig karakteristikk! Å, den som bare kunne vært en flue på veggen når biskop Mangers, pater de Paepe og pater Bzdyl tok toget til Stabekk for å spille poker med pater Ivens! "Kortspill var Mangers' store rekreasjon. Men selve spillet hadde han lite anlegg for. Jeg skjønner ikke hvorfor han spilte i det hele tatt. Han og de Paepe tapte hver eneste gang. - Tenk på din fremtid, Ivens. Vi får la biskopen vinne av og til, appellerte Bcdyl. - Spill er spill, svarte jeg, og fortsatte å vinne."

"Vi var blant likemenn, blant kamerater, og slappet virkelig av fra hverdagens mas og kjas."

Pater Ivens fremtryller med lett penn konturene av den "geistlige gutteklubb" i norsk versjon - med sine uskrevene lover og skarpe kanter som intet kvinnelig element har maktet å avslipe.

Bønnens mennesker, som "sløser bort" så utrolig mye tid på å være sammen med Gud, får forunderlig nok tid til å utføre dobbelt så mye praktisk arbeid som vi andre som skulker unna så lett: Pater Ivens bygget kirke på Hønefoss - "med to tomme hender (og en fyrstikkeske)" - som de sier på Sunnmøre. Senere bygget han Maria-kirken på Stabekk - fortsatt uten en biskoppelig skilling i den ene hånden, men med den velsignede familien Markus-sen i den andre hånden - samt en masse idealistisk dugnadsinnsats. Der stod kirken. Fin var den! Senere fulgte bygg av aldershjem på Stabekk.

Pater Ivens' siste storverk var kirken på Eikeli. Hvordan fikk han reist den? Penger manglet fortsatt, men ikke den prestelige sjarm. Katolske prester kan deles inn i to kategorier: Fromme prester som aldri får bråk med søstrene, like fromme prester som alltid kommer på kant med dem. Pater Ivens hører til den første gruppen. Les kapitlet "Skolegutt på tiggerferd", og sann mine ord.



Det Lutherske Verdensforbund: Ingen lett jobb for ny leder  
Ingen lett jobb den tyske biskopen Christian Krause, nyvalgt president i Det Lutherske Verdensforbund, har i vente, skriver den tyske økumeniske avisen Rheinischer Merkur (RM). Særlig innen økumenikken "gjensår adskillig overbevisningsarbeid", bl.a. å få medlemskirkene til å godta Felleserklæringen om rettferdiggjørelsen som for tiden behandles av katolske og lutherske instanser.

Verdensforbundets kongress i Hongkong i juli viste at spørsmålet om rettferdiggjørelsen er langt mer sentralt i europeisk sammenheng enn for lutheranere i Asia, Afrika og Latinamerika, der misjon og forholdet til andre religioner står klart høyere oppe på dagsordenen. "De har liten forståelse for oppklaringen av de stridsspørsmål som splittet middelalderens kirke," skriver RM. At paven i sitt budskap til kongressen kalte den overensstemmelse om rettferdiggjørel-

sen som man nå øyner mellom lutheranere og katolikker for "et nådens øyeblikk", vakte imidlertid oppmerksomhet. Og på ny ble det klart hvor viktig personlige møter mellom ledende "meningsbærere" fra de ulike konfesjoner er når det gjelder å forsøke å "tine den konfesjonelle is". Kardinal Cassidy var klar i sin tale: Den katolske kirke støtter Felleserklæringen, som også slår fast at de gjensidige fordømmelsene fra reformasjonstiden bygget på misforståelser og fortegnelse av den annen parts syn.

Hans sjarmoffensiv hos Karl Borromeussøstrene i Holland ga klingende mynt - til kirkebygg.

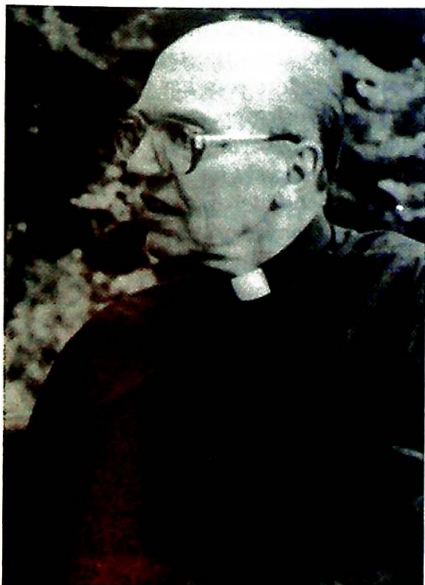
Den entusiastiske leser av *Født til prest* bør lytte til gregoriansk musikk mens han leser. For den har pater Ivens studert, spilt og sunget som organist og korleder, elsket hele sitt liv.

Bare en ting har den gode pater Ivens utelatt fra sitt vita: Den nærmest sakrale hollandske pipa - med herlig (røkelses)duft på et prestekontor som ånder fred. Den må komme med i hans neste bok.

Jan Christian Mollestad skal ha stor takk for å ha ført stemningsriktig i penen pater Ivens muntlige tale. Les boken, og du møter noe urkatolsk.

*Pater Antoine Ivens sm.*

*Født til prest*  
*Solum Forlag*



"Bare én ting har den gode pater Ivens utelatt fra sitt vita: den nærmest sakrale hollandske pipa - med herlig (røkelses)duft på et prestekontor som ånder fred," skriver vår anmelder.

## Hyrdebrev fra de norske biskoper

"Det faktum at tidsregningen vår begynner med Jesu fødsel, har fått vår Hellige Far, Pave Johannes Paul II, til å ta til orde for en omfattende refleksjon over kristendommens stilling i vår tid og vårt samfunn, et initiativ som har ført til en forberedelse verden over på det store jubileum. Katolikker i Norge innviteres til å delta i de nordiske kirkedagene i Vadstena sommeren år 2000, og til å slutte opp om de store felles økumeniske arrangementer som vi er med på forberedelsen av gjennom Norges Kristne Råd." Det skriver de tre biskopene Gerhard Schwenzer (Oslo), Gerhard Goebel (Tromsø) og Georg Müller (Trondheim) i et hyrdebrev som ble lest opp i alle landets katolske kirker ved Olsok-tider. "Men," noterer biskopene, "først og fremst er det meningen at dette jubileum skal vekke oss troende, få oss til å spørre: hva betyr troen for oss i dag, hva betyr Jesus Kristus for oss? Hvordan kan vi være surdeig i vårt samfunn i dag?"

Biskopene peker på den gjennomgripende innflytelse kristendommen har hatt på vår vestlige sivilisasjon, og at det er pavens intensjon at "evangeliets glade menneskesyn, som fastslo at hvert menneske er elsket av Gud", på nytt skal bli "levende iblant oss". Og en "trygg og tradisjonsrik veiviser i det kristne liv er liturgien", noterer biskopene: Det II. Vatikankonsil lærte at liturgien er "kilde og høydepunkt i det kristne liv".

Den tekniske og vitenskapelige utvikling krever at "vi må være våkne og kjempe for at de kristne verdier som respekt for liv og retten til liv må være en grunnleggende forutsetning i samfunnet også i tiden fremover", skriver biskopene. Som understreker at "det er viktig å vitne om Gud" i dagens pluralistiske samfunn, og at det især er i den kristne familie at "grunnleggende verdier som kjærlighet, ansvar, forsoning og forpliktelse for hverandre overleveres til nye generasjoner".

Trosundervisning og informasjon om kirken er svært viktig for troens videreføring i vårt land, men viktige ting skjer også i det stille: "Utrettelig arbeider og ber mange av våre ordensfelleskap og institutter for oppbygningen av Guds rike." I en sekularisert verden må det skapes miljø og gis rom for det kristne liv - det vil bidra til å fornye kirken og også fremme preste- og ordensskall. Menighetene må "erkjenne manglende kall som sin utfordring", skriver biskopene. Som også tar opp den utfordring som ligger i det flernasjonale samfunn som har utviklet seg i vårt land i løpet av de siste tiår, og som vår kirke i sterk grad gjenspeiler: "Gjennom å feire gudstjeneste sammen og ved å arbeide sammen, kan vi imøtegå fordommer og avvissning som mennesker fra andre land erfarer." Ingen lever for seg selv alene, og "avhengigheten av andre er ingen mangel ved det å være menneske, men snarere det som skal til for at vi mennesker skal kunne strekke oss ut over våre egne snevre grenser, det være seg individuelle, nasjonale sosiale, etniske, religiøse og kulturelle," skriver biskopene. Og minner om at enheten mellom mennesker ikke kan lykkes "når vi fjerner oss fra kristendommens røtter som det åndelige fundament (-) som vår vestlige kultur er vokst ut fra". Menigheten trenger dyktige menn og kvinner som forkynner evangeliet også utover menighetens grenser, og her spiller massemediene en stor rolle: Her må kirkens stemme og det kristne budskap om Guds kjærlighet "ikke være fraværende".

"Vi bør benytte tiden frem mot år 2000 til å oppdage på nytt hvor stor Guds kjærlighet er til oss," skriver biskopene avslutningsvis og ber Maria, "du som lyttet og lot Guds ord bli kjød i deg", om forbønn, så vi kan være "åpne for Herrens ord" og bli "tjenere for Ordet vi har hørt, og slik bli trofaste mot Gud og finne vår lykke i å leve for ham alene."



Pavelig æresbevisning til Jean Vanier  
Pave Johannes Paul II har tildelt Jean Vanier, grunnleggeren av L'Arche-kommunitetene, Paul VIs pris, som utdeles hvert femte år. L'Arche, bofellesskap der utviklingshemmede og ikke-utviklingshemmede deler den felles hverdag, representerer den "solidaritets og kjærlighetens kultur" som pave Paul VI gjorde seg til talsmann for, sa pave Johannes Paul II ved prisutdelingen i sommer. Blant de tidligerer prisvin-

ner er komponisten Olivier Messiaen og teologene Hans Urs von Balthasar og Oscar Cullmann.

Vanier, som stammer fra en kjent kanadisk familie, avbrøt i 1964 en lovende universitetskarriere som filosofiprofessor, tenkte først å bli prest, men flyttet etter en tid sammen med to utviklingshemmede menn i Trosly i Nord-Frankrike: Det ble begynnelsen til L'Arche, som i dag omfatter over hundre grupper med rundt 2200 faste medarbeidere i 26 land. Ledesnor for Vaniers

arbeid er den nytestamentlige tanke at møtet med de fattige, svake, ensomme og undertrykte er et møte med Gud. "Det ene viktige er å vokse i visdom gjennom det felles liv, og aldri gjemme seg bak regler eller klisjeer," sier Vanier. "Å vokse betyr å lytte med stadig større oppmerksomhet til Gud, til den enkelte og fellesskapet for å finne ut hvordan de, gjennom kriser og spenninger, kan vokse videre og bære frukt og bli kilder til nytt liv."

CHRIST IN DER GEGENWART

## 16 Baby Johannessen: Katolsk identitet krever integritet

**St. Olav nr. 2/97 hadde en interessant artikkel i forbindelse med et foredrag holdt av dominikanernes øverste leder, Timothy Radcliffe, om ordenslivets og ordensfolkets identitetskrise. Radcliffe viste til at den identitetskrisen han tok for seg for ordensfolkets vedkommende, er noe som rammer folk flest i vår tid. Artikkelen inspirerte til disse legmannsbetraktninger.**

### Yrker uten kall

Radcliffe viser til at kallet i de fleste yrker er borte idag. Idag ønsker ikke sykepleiere, lærere, prester eller andre å høre ordet "kall" i sin yrkessammenheng. Radcliffe mener at i en verden hvor de globale markedskrefter rår, er det ikke plass for folk med et kall. I den forbindelse sier dominikanernes øverste leder ganske oppsiktsvekkende at kallet heller ikke er tilstede når noen går inn i ordenslivet. Man går til en jobb!

Dette er selvsagt satt på spissen, men man aner straks hvor Radcliffe vil hen. Han trekker frem individualismen, som gjør at uansett hva man gjør og hvor man befinner seg, så leter man etter sin egen identitet, selv når man er underlagt de tre klosterløftene kyskhets, lydighet og fattigdom.

### Ordensfolks identitetskrise

Radcliffe fratrer ikke ordensfolk deres identitet. Han viser til at de forskjellige ordener i og med sine ulike særpreg nettopp derigjennom tilbyr sine medlemmer en slags identitet. Hver orden må finne sin vei. Men ordensbrødrene lever ikke avskåret fra utenverdenen. Radcliffe sier: "Vi trenger omgivelser som støtter oss i vår personlige vekst. Det faktum at vi har lagt bak oss de ting som har status i samtidens øyne, betyr ikke at vi er fritatt fra de vanskeligheter som følger med det å utvikle seg til et modent og ansvarlig menneske."

Følger man litt med i utviklingen i vår kirke internasjonalt, vet man at store klostre og små kommuniteter forvitrer - kanskje først og fremst på grunn av det enkelte klostermedlems personlige identitetsproblemer. Det går en del frustrerte klosterbrødre rundt med psykiske lidelser, dårlig selvfølelse, en snev av alkoholisme, oppgitthet, m.m.. Alle ordensgeneraler - ikke bare Radcliffe - kjenner til dette. De vet om prestefrafallet, som er størst fra ordenssamfunnene.

### Vår katolske identitet

Blant oss legfolk fortøner identitetskrisen seg foreløpig som "meningsforskjeller"; vi barrikaderer oss bak hver vår "oppfatning" av Guds bud/Kristi budskap og Kirkens tradisjon/hierarkiets påbud. Vi mener oss hver og en å eie den rette katolske identitet. Men må vi ikke iblant stille spørsmålet: *Finnes* der en klart definert katolsk identitet for oss troende? Følger ikke identiteten individet og er dermed individualistisk?

Som ordenslivets regler bare kan levendegjøres og overholdes gjennom den enkelte ordensbrors tilslutning og slik gi identitet til hele kommuniteten, slik vil vår lege katolske identitet bare kunne levendegjøres og overholdes på basis av de enkelte katolikkers tilslutning, som så i sum må kunne sies å gi en katolsk-kristen identitet. Våger vi å innrømme at denne vår "felles" identitet idag er i krise?

### Individets valg

Når Radcliffe hevder at for legfolket skaper ektefelle/partner identitet, eller yrkesutøvelsen, arbeidsplass tilknytningen, fortjenesten, så er dette en sannhet med visse modifikasjoner. Et menneskes identitet består jo av noe mer - nemlig også den enkeltes integritet.

Ektefeller/partnere er ikke identiske mennesker. De er to personer, med hver sin personlige identitet. Identitet kan overfladisk sett være sammenfallende innenfor en familie. Men alle som har familie, vet at familiemedlemmene utvikler seg forskjellig (selvsagt med klare fellestrekk i henhold til felles arv og miljø) - og med ulik styrke i tro og kirketilhørighet.

Som en prior i et kloster, og en provinsial i et ordensdistrikt opplever at medbrødre "bakker ut" og forlater sin tilværelse preget av kyskhets, lydighet og fattigdom, slik må mange katolske foreldre i våre dager iblant erkjenne at "eplet" faller langt fra stammen. Mange katolske foreldre som har gitt sine barn en god katolsk oppdragelse, oppdager at barna som tenåringer eller senere forlater Kirken og sin katolske tro. Det gir sorg, selvbebreidelser og tårer for foreldrene, slik enhver prior, provinsial eller ordensgeneral gråter over "tapte" medbrødre som forlater klosterlivet, ja, slik enhver biskop får *sine* kvaler når en "verdensprest" forlater sin tjeneste i Kirken.

### I Kirkens tjeneste

Vi må tross all uklarhet kunne si at vi som katolikker har vår katolske identitet, uansett ståsted i Kirken. Vi er med andre ord alle bærere av en nødvendig katolsk-kristen identitet. Ikke på den måten at vi alle skal inn i verv og kirkelige stillinger. Men vi skal være Kristi apostler i "verden av idag" (et hyppig forekommende uttrykk i Det II Vatikankonsils dokumenter). Det er med



Roma: Ingen "forfremmelse" for Maria "Tallet på katolikker som ønsker et nytt dogme om Maria som 'co-redemptrix', (medfrelser), øker," skrev Time Magazine nylig. Vatikanet har i løpet av de siste fire år mottatt vel 4.3 millioner underskrifter - hvorav særlig mange fra USA - til fordel for et slikt dogme, og pavens sterke Maria-fromhet er velkjent. En eventuell "forfremmelse av Guds mor", vil imidlertid få mange teologiske øyenbryn til å heve seg, også på katolsk hold, skriver bladet.

Samtidig med Times' oppsett meldte Catholic Herald: "Gjentatte spekulasjoner til tross: Vatikanet har intet nytt Maria-dogme i sinne!" Avisen siterer Joaquino Navarro-Valls, pavelige pressetalsmann: "Hverken den Hellige Far eller Vatikanets kongregasjon og kommisjoner studerer saken." En studiekommisjon utpekt av Vatikanet gikk i juni i år énstemmig imot et nytt dogme om Maria. Paven har heller ikke gitt noe hint om et nytt Maria-dogme. Snarere tvært

imot: I januar i fjor advarte han mot "falsk overdrivelse" innen Maria-lære og Maria-fromhet, og viste til den "uendelige forskjell som eksisterer mellom mennesket Maria og Jesu guddommelige person". Og ved en audiens i april i år understreket han at "når det gjelder frelsesverket, setter kirkens lære et klart skille mellom Mor og Sønn: den Hellige Jomfrus rolle er 'medvirkerens' og underordnet den ene Frelser."

denne identitet vi skal møte de ikke-troende, de indifferente, de anderledes-troende, trosfeller med annen kulturbakgrunn enn vi selv har og de søkende. Det er med denne katolsk-kristne identitet vi skal møte våre prester, også ordensbrødrene, våre ordenssøstre og -vice versa: det er med denne samme katolsk-kristne identitet prester, ordensbrødre og ordenssøstre skal møte oss legfolk. (NB: Paven, erkebiskoper, biskoper m.fl. går for meg i denne forbindelse inn under betegnelsen prester, i og med at det er det de er.)

### Helhet i personligheten

Radcliffe snevrer egentlig identitetsbegrepet noe inn, også for prestene. Jeg antar at i tillegg til klosterdydene ordensfolk er forpliktet på - som alle prester (samt ordenssøstre) er forpliktet på - kommer personens integritet. Et menneskes identitet er svært avhengig av hvilken integritet vedkommende har i forhold til sin situasjon, i forhold til sin tro, i forhold til samfunnet omkring. Jo sterkere integritet, dvs. helhet i personligheten, karakterstyrke til å motstå tidens mangelhånd "fristende" press, fullkommen redelighet og sannruhet, rakryggethet der andre viker unna, fasthet i troen selv når man også opplever tvil og anfektelser, desto sterkere identitet innenfor den katolske sfære. Den respekt vedkommende nyter, spiller også inn for vedkommendes selvspekt og dermed identitetsoppfattelse. Dette gjelder faktisk oss alle, ordensbrødre, andre geistlige, søstre og legfolk.

I dagens post-industrielle, pluralistiske og materialistiske datasamfunn med legio kulturimpulser, quasireligiøse bevegelser og mediapåvirkning også av destruktiv karakter, kan vår katolsk-kristne identitet bare reddes gjennom den enkelte troendes integritet. Denne integritet er individuelt betinget og avhenger da helt av hvilken plass troen

har i vår hverdagssituasjon, i konkurranse med alle andre personlighetspåvirkende inntrykk.

### Prestemangelen synliggjør krisen

Ordensbrødrene har - og har alltid hatt (i motsetning til f.eks. sogneprester) - den fordel at blir det for ille (for travelt) "i verden", kan de låse klosterporten, kutte ut telefonen og stenge seg inne for en tid, for å gjenfinne sitt "kall". Ordensbrødre som til daglig ikke får nok ro og konsentrasjon til f.eks. klosterlivets fellesskap i bønn, må følgelig isolere seg. Det må vi legfolk forstå, selv om det ikke alltid er like bekvemt og betimelig.

Vi legfolk på vår side må hver bidige dag med mer eller mindre hell stå frem i hverdagstralten med vår katolsk-kristne identitet og være apostler for Den treenige Guds sak. Ikke fordi omgivelsene alltid vet at vi tilhører Kirken, men fordi vi selv vet det - og Gud vet det. Vi kan stenge døren bak oss hver dag når vi kommer "hjem" fra vårt travle virke (til nye familiære oppgaver, særlig for kvinnene). Ikke alle katolikker får tid til fordyppelse og kontemplasjon i hverdagen. Men den neste dagen venter oss med nye krav om utholdenhet i troen - og nye muligheter for å svikte og forråde troens imperativ i det virvar som omgir oss. Er vår identitetskrise mindre enn ordensbrødrenes?

Nei, det er den ikke. Det stilles faktisk også strenge krav til legfolkets vitnesbyrd gjennom ord, handling og livsførsel. Uten at et klosterreglement gir "praktisk" støtte og hjelp. Den enkelte katolikk er i sin daglige dont overlatt til seg selv, som oftest i en totalt "avkristnet" situasjon.

Det snakkes der ikke så meget om i Kirken.

## KOM OG FØLG MEG!



Slik lyder invitasjonen til en weekend på Mariaholm skolesenter 10.-12. oktober. Målgruppen er menn og kvinner mellom 18 og 35 år som ønsker å reflektere over sitt eget kall og hvilke muligheter som finnes i Norge generelt i Den katolske kirke. Går du med tanker om kall, eller er du usikker på om du har et kall til en særlig tjeneste i kirken, inviteres du til å være med på denne helgen.

Under samlingen vil det bli rik anledning til å snakke med menighetsprester og ordensprester, samt ordenssøstre fra ulike ordenssamfunn, samlingen vil ellers bli lagt opp med foredrag, stille og felles bønn, messefeiring og sosialt samvær.

All deltakelse er helt uforpliktende. Samlingen er et samarbeid mellom Unge Norske Katolikkers Forbund (UNKF), Oslo Katolske Bispedømmes veiledningsgruppe for presteduenter og de ulike ordener i Norge.

Mer informasjon om samlingen kan fåes ved å kontakte sr. Anne Bente Hadland o.p. tlf. 22 20 72 26 (dagtid) eller ungdomsprest Sigurd Markusen, tlf. 22 20 72 65 (dagtid).



Vår "gudbilledlighet"

"Kroppen er en uendelig kilde til undring - uansett utseende," sier Gunnar Breivik, teolog og professor ved Idrettshøyskolen. "For meg er den menneskelige skikkelse en del av vår gudbilledlighet. Hebreerne tenkte kroppslig, og den kroppslige skikkelse gir uttrykk for identitet på en dyp måte. Jeg tror et sunt, gudvillet forhold til kroppen er preget av en umiddelbar følelse av trivsel, trygghet og naturlighet."

MISJONSBLADET

Verdens ungdomsdagen: glede og optimisme

"Oppslutningen om Verdens ungdomsdagen i Paris i slutten av august overrasket kynikerne og oppmuntret alle som var med på den," skriver *Catholic Herald*. En million unge katolikker strømmet til byen. "Metroen var full av syngende, tamburinsvingende pilegrimer med glade tilrop til medpilegrimer de møtte på sin vei. Og de unge var

overall - de svermet rundt Metro-stasjonene, holdt picnic i parkene, ba i kirkene. Selv politiet sang."

Fransk presse mente det snarere var utsikten til fest og moro enn gudstjeneste og bønn som hadde lokket de unge til Paris. "De unge foretrekker store samlinger og pilegrimsferder fremfor søndagsmessen," het det i "*Le Monde*". Attenårige Alahanna fra Clifton bispedømme i England hadde

## 18 Gunnel Vallquist: Ørkenens visdom

**"Jeg har lest den med gledefylt andakt," skrev Gunnel Vallquist da boken "Sandens søner, en sorts økenvandring" av Peter Halldorf, pastor i den svenske pinsebevegelsen, kom i 1996. Nå har Verbum Forlag gitt ut boken på norsk.**

Man taler iblant om "tidens tegn" og om å tolke dem. En vanskeligere oppgave finnes knapt, for tidens tegn er legio og for en stor del motsigende. Tolkingsoppgaven frister til forenklinger, til å lukke det ene øyet - eller begge - for å slippe å se at tesene ikke stemmer, at fakta og ideologi ikke kan forenes, eller at prisen er høyere enn man vil betale. Men vekteren oppe på muren må ikke gi opp av den grunn, og enkelte tegn gir håp.

Et slikt tegn er den våknende interessen for noe som lenge har vært bortglemmt: de urkirkelige ørkenfedre og deres visdomslære. I Sverige har særlig Tito Colliander og Per Beskow løftet frem disse kristne klassikerne, og de er blitt etterfulgt av Samuel Rubenson og Peter Halldorf. I Norge kom Vera Sæther og Veihuset Forlag med en vakkert illustrert utgave av disse tekstene for noen år siden. Nå har pinsepastoren Peter Halldorf, som med boken "Jomfrumark" plasserte seg blant ørkenfedrenes disipler, kommet med en ny bok, en liten juvel: "Sandens sønner". Jeg har lest den med gledefylt andakt.

På 100 små sider vever Halldorf sammen fire motiver: reportasjen fra en ørkenvandring han selv har foretatt, beretningen om den første ørkenfader, den Hellige Antonius, tanker og visdomsord fra ørkene, og en informativ liten oversikt over nåtidens egyptiske munkevesen. Noen sider litteraturhenvisninger, meget verdifulle, i likhet med det lille kartet - som man så ofte savner i bøker der plassen spiller en rolle.

Den egne ørkenvandringen, i selskap med to likesinnede og med en beduin som leder, blir til tider den rene grøsser. Ørkenen er ikke å leke med, like lite som fjellet eller havet - disse tre som mer enn noen annen natur innbyr til kontemplasjon, og som samtidig er livsfarlige, både for kropp og sjel. Den som gir seg dem i vold, satser på et vis livet, enten det skjer i et indre eller ytre eventyr. Halldorf beskriver de farlige øyeblikkene så uhyggen er til å ta og føle på, men han gjør det på sympatisk, lavmælt vis: Her prales ikke med bedrifter. Beduinens nærvær gir anledning til en del tankevekkende sammenligninger mellom vår sivilisasjon og denne utdøende ørkenkultur.

Beretningen om eneboeren Antonius har inspirert utallige diktere og kunstnere: Kilden er, som i denne boken, kirkefaderen Athanasius' skildring, skrevet kort tid etter den berømte munkens død. Våre nåtidige vandrere søker seg frem i Antonius' spor, den gang han besøkte eremitten Paulos i hans grotte. En utrolig prestasjon for en nittiåring - raskere enn bokens unge menn! - så meget desto mer som han gjennomførte den hele tre ganger i trekk (den døende Paulos ba ham hente sin kappe til ham). Hvilken idrettsmann i vår sveklingetid kan tevla med bedriftene til de kraftkarene vi kan lese om hos de urkirkelige forfattere?

Men det er ikke de asketiske bedriftene i konkret betydning som er ørkenfedrenes budskap til oss: De er den ytre form, og bak denne ytre formen utkjemper en herdet slekt med et over-

mot av fysisk kapasitet en indre, åndelig kamp mot det sterke jegets selviske krav. Peter Halldorf har forstått innholdet i disse øvelsene - askese betyr nettopp øvelse - som har som mål å befri sjelens fineste krefter slik at de vendes helt mot Gud og mot medmenneskene.

Den radikale ensomheten ørkenfedrene søkte, svarte til behovet i en bestemt historisk situasjon og på et visst stadium i kristendommens utvikling. Her rendyrket man, i hensynsløs selvransakelse og resolutt askese, det fremste budet: å elske Gud over alle ting. Innsikten i det andre budet har i tidens løp langsomt vokst seg sterkere: I vår tid er det den som dominerer den kristne bevissthet. Livet som eneboer har de fleste vanskeligere for å forstå, men vi begynner å innse at ørkenfedrenes visdom og eksklusive konsentrasjon om Gud, er det jordsmonn den kristne kirkes medmenneskelighet og karitative innsats har vokst frem av. I materialismens, teknikkens og stressets epoke blir vi også på nytt mottagelige for ørkenens budskap. Også vi trenger stillheten og tausheten for å se sannheten om oss selv, og askesen er like nødvendig for nåtidsmennesket som for antikens visdomslærere. Målet er det samme for oss som for dem: det udelte hjerte.

Peter Halldorf:  
**Sanden Søner**  
Verbum 1997



svar på tiltale: "Ingen vits i delta hvis du ikke er skikkelig katolsk, for da får du ikke mye ut av det. Vi er her fordi det er her vi vil være." Erkebiskop Brady, Irlands nye primas, som ledet en av de tre daglige katekese-sesjonene, sier til Catholic Herald at han var imponert over "den store gleden, energien og entusiasmen over troen hos så mange unge". Og det ble trampeklapp fra de unge etter følgende appell fra den aldrende pave, som tydeligvis var lykkelig over å være i Paris der og da: "Jeg regner

med deres mot og trofasthet, Kirken trenger dere." Fransk presse måtte til sist gi seg over, skriver Catholic Herald: "Le Figaro vedgikk rett ut at 'en ny generasjon kristne er født'."

Om bruken av ordet synd

"Det er fortsatt viktig å understreke at synden ikke er identisk med en bestemt livsstil eller kulturytring. Noen trenger stadig å høre dette frigjørende budskap, nemlig de

som opplever at måten de er og ytrer seg på, ikke er akseptabel i miljøet der de hører hjemme," sier Paul Leer-Salvesen, forfatter, teolog og dosent.

Han fortsetter imidlertid med å understreke at vi trenger ordet synd i vårt språk: "Fjerner vi dette begrepet, blir vi fullstendig språkløse i de rommene der mennesker øver vold mot andre mennesker. Vi blir ordløse når vi skal beskrive ondskapsen. Og den må beskrives for å kunne bli bekjempet."

FÆDRELANDSVENNER

## DOM AELRED SQUIRE in memoriam

Nyheten om Aelred Squires død 1. mai i år kom uventet på alle oss som hadde lært ham å kjenne. Han arbeidet for Kirken i Norge i over 8 år i - i Oslo og på Lillehammer - og etterlater seg et kjært minne hos alle som fikk gleden av å bli kjent med ham.

Aelred var et særpreget menneske: han var liten å se til, men raget likevel et hode høyere enn sine kollegger, i kraft av sine kvaliteter og mange nådegaver. Vi kom noenlunde samtidig til Neuberggt. han og jeg, i det som var en turbulent tid for vår orden. Hadde han ikke dukket opp der og da, ville det aldri blitt mer med min draging mot kirken enn dragingen selv.

For Aelred var et fyrår i opprørt hav, en solid platform i et landskap der alt og alle syntes å gynge, en røst som hørtes over de andres, ikke fordi den var større, men fordi den var klokere. Han levde Kirkens tradisjon på en måte som ikke lot seg begrense eller knekke av 60- og 70-tallets mange eksperimenter. Med sin personlige syntese av patristisk og mystisk teologi - i kombinasjon med moderne psykologiske innsikter - var han forankret i et åndelig liv som bidro til å berike de mange som ble kjent med ham.

Aelred var kultivert og forfinet, langt ut over det som er vanlig i Dominikanerordenen.

Han hadde gaver som kokk og gartner - kantor og musiker - litterat og poet. Han var teolog og prest til en sjelden grad, fordi kombinasjonen hos ham var så naturlig: teologi var et praktisk program i hans liv, derfor delte han sitt teologiske liv med dem han møtte. Han hadde fremfor alt evnen til å forstå andre mennesker - noe som ikke er alle prester gitt (særlig ikke de av dem som arbeider med teologi). Hans bøker - fire i tallet - vitner om en sjelden kombinasjon av forskjellige gaver.

Aelred Squire O.P. ble med tiden Dom Aelred Squire. Han var rotfestet og rastløs på samme tid: stadig på vandring mot et enklere og dypere liv. Dette fant han først i Benediktinerordenen, senere hos kamaldolenserne. - Det var ikke mulig å bevege seg lenger i monastisk retning, kun i åndelig.

Døden kom lett og uten lidelser. Slik ble han selv gjenstand for den mildhet han alltid hadde vist andre.

*Beati quorum via integra est.  
Requiescat in pace.*

Frans av Assisi og en videofilm:

## Hadde jeg bare hatt penger!

"Hvis jeg bare hadde hatt penger, skulle jeg kjøpt den videoen." Et sterkt vitnesbyrd fra en politisk flyktning. Abdul bor "illegalt" i Brussel, kommer fra Algerie og er muslim. Abdul er sterkt berørt av møtet med Frans av Assisi. Hans øyne gnistrer ild mens han forteller om sitt møte med "den hellige mann", for å bruke hans egne ord.

En tidlig augustkveld i flyktningesenteret San Damiano i Schaarbeek, en av Brussels utkantkommuner. I en fløy av et fransiskanerkloster lever mellom 25 og 35 illegale flyktninger, 90 prosent fra Afrika: fra Kongo (Zaire), Algerie, Sierra Leone, Marocco, Elfenbenskysten osv. Uten papirer, uten penger, langt fra familie og venner, langt fra eget land, kultur og språk.

San Damiano drives av to belgiere med et stort hjerte for uønskede personer. Ett år har jeg jobbet der som frivillig medarbeider, og sjelden har jeg erfart så stor en nød, fortvilelse, desperasjon, oppgitthet, sårbarhet, slikt sinne og slik redsel. Her er det ikke nok med et klapp på skuldra og et "det årmær sæ nok", slik jeg har lært det i Fredrikstad. Oppgittheten er til å ta og føle på.

Heldigvis har en medalje ikke bare en bakside, men også en forside. Denne forsiden er for meg et stort under. En Guds gave jeg ikke kan sette ord på. Flyktningene Abdul, Hussain, Mombaku, Peter, Nassrudin etc. overrasker meg stadig med sin glede, sin sterke og livskraftige tro, det være seg muslimsk eller kristen tro, sin tålmodighet i prøvelser, sin utholdenhet, sin gjestfrihet og sitt ønske om å dele det de har.

Abdul og jeg sitter i spiserommet med radioen på. "Hvilken orden tilhører du?" "Fransiskanerordenen," svarer jeg. "Er det ordenen til den lille fattige mannen som var så åndelig?" - "Ja," svarer jeg, overrasket over at Abdul kjenner til Frans. "Jeg har sett en video om Frans," sier han. "Det var ca. ett og et halvt siden, men jeg husker det som det var i går. Den mannen har gjort så stort inntrykk på meg. Han er hellig, det er jeg overbevist om. Har du sett filmen?" Sjelden har jeg sett Abdul så entusiastisk, så levende interessert i å fortelle.

Han forteller meg så videre om Frans som avværner sinte mennesker med et smil, Frans som omfavner den spedalske, som er fornøyd med lite, som ønsker alle fred og alt godt med ord og i handling, som søker sin Gud og sin neste med en lidenskap "som jeg til nå bare har sett hos hellige personer i islam", sier Abdul. "Hadde jeg bare hatt penger, så skulle jeg kjøpt den videoen."

En og en halv time har vi snakket sammen om Frans, religioner, Muhammed, islam, Gud og verdier i livet. Jeg lover å gi ham noen bøker om Frans, og begge sitter vi igjen med følelse av at vi sammen har berørt Livskjernen.

Frans av Assisis tolkning av evangeliet og hans radikale måte å leve kjærligheten på, inspirerer fremdeles mennesker av i dag.

Og at Frans fungerer som fellesnevner og utgangspunkt for en religionsdialog på grasrota, gir meg tro på fremtiden.

Fred og alt godt!

*Ole Martin Holthe, ofm., 26-årig fransiskaner under utdanning,  
bosatt i Brussel.*



## Medmenneskelighet og rasjonalitet

I et foredrag i sommer minnet Oddvar Nordli bl.a. om betydningen av medmenneskelighet i en tid preget av effektivitets- og rasjonalitetsjag. "Vi må ikke bli så opptatt av resultatene at vi glemmer å spørre hva det er vi vil? - Å være medmenneske er ikke rasjonelt," sa den tidligere statsminister.

TJENESTEMANNENBLADET

Det postmoderne kristenliv: et religiøst mangfold!

"Mens indremisjonskristendommen preges av resignasjon og budsjettmedskjæringer og vanskelige personellsaker, preges det postmoderne kristenliv av det store mangfold," skriver Dagblad-kommentator Gudleiv Forr: "Folk plukker litt mystikk fra asiatiske religioner, finner åndelig berikelse i tradisjonell katolsk symbolisme og ritualer, og søker noe uklart som oppleves som ekte og tradisjonelt.

De konfirmerer sine udøpte barn og gifter

seg for annen eller tredje gang, men nå helst i Gamle Aker kirke, som takket være Kristin Lavransdatter står som en slags ikke-reformert levning fra den opprinnelige kirke som Olav den hellige kjempet igjen med sitt fall på Stiklestad. . ."

## Klosterinnvielse i Sverige

Den 11. august ble "Heliga Hjärtas kloster" i Omberg, Sverige, innviet. Kommuniteten er utgått fra den svenske kirke: Grunnleggeren, Gunvor Paulina Norrman (1903-1985), ønsket å gjøre Maria kjent og på nytt elsket i Norden. I 1960 hadde hun en visjon

# 20 Frode Eikenes diakonviet

Sommersol over Arendal og stor glede i byens katolske kirke lørdag 16. august: diakonvigsel for 28-årige Frode Eikenes, en av menighetens egne - et nest siste skritt før prestevigsel neste år. Biskop Gerhard Schwenzer foretok vigselen. Blant de mange som fylte den lille hvite kirken på toppen av maleriske Tyholmen denne skinnende sommerdagen, var de fem øvrige prestestudentene i Oslo katolske bispedømme, samlet til sin årlige studieuke. Som denne gang, av gode grunner, var lagt til Arendal.

For ti år siden konverterte Grimstadgutten Frode til den katolske kirke - etter undervisning hos sogneprest Alan Littlewood i Arendal. Hva fikk en 19-åring, fersk fra videregående skole, til å søke til den katolske kirke? spør Karin Engh i et helsidesintervju i Grimstad Adressetidende.

"I mitt tilfelle var det nok teologiske overveielser. Det hadde litt med synet på sakramentene å gjøre, med den katolske kirkes tradisjoner og tryggheten om at Bibelen ble tolket kollektivt i samarbeide med biskopen. Men det var ingen lett avgjørelse, og jeg forlot Landvik menighet med tungt hjerte," vedgår Frode. "Lokalt gikk jeg fra en stor kirke til en liten, men globalt gikk jeg til en kirke i sentrum."

Hva får en ung mann til å vie hele sitt liv til prestegjering i den katolske kirke - er ikke det å si nei til livet? vil Karin Engh vite. Og undrer om han som var litt av propell som barn, nå er blitt en alvorlig ung mann?

"Jeg er nok litt av propell ennå," svarer Frode, "men man må noen

ganger i livet ta et alvorlig valg, og det er det jeg gjør nå. Men i mitt tilfelle er dette å si ja til livet. Dette er mitt liv. Jeg vil ikke derved si at dette er riktig for alle, for noen ville det være å si nei til livet."

Frode hadde to år i marinen og to år ved universitetet i Bergen bak seg da han for fire år siden begynte sine filosofi- og teologistudier ved Allen Hall, bispedømmet Westminster presteseminar i London, et sted Oslo Katolske Bispedømme gjerne sender sine prestestudenter til. Og når dette leses, er han igjen tilbake ved studiene der og ved University of London - etter noen ukers praktikum i St. Olav menighet i Oslo. Som diakon kan han utføre en del av det presten gjør, bl.a. forestå dåp

og begravelse.

I en kort tale etter vigselsmessen, takket den nye diakonen særlig sin familie: "Det er ingen lett og selv sagt ting å skulle følge et prestekall i våre dager, men den helhjertede støtten jeg har fått fra min nære familie, har gjort det meget lettere for meg," sa Frode. Som tidligere i sommer hadde den glede å få preke i sin søsters bryllup i Fjære kirke. "Det var et luthersk bryllup, og man fulgte vigselsritualet for Den norske kirke. Men jeg fikk holde prekenen ut fra de tekstene som er satt i Den norske kirkes vigselsbok. Det var artig å få lov til det," sier Frode Eikenes. Som er "glad ved tanken på at jeg om et års studier kan komme hjem og bli ordinert til prest".



Foto: Karin Engh.



om et kloster i Västena, en visjon som kort etter ble en realitet.

Ettervert orienterte søstrene seg mot den katolske kirke og den hellige Benedikts regel. I 1988 ble kommuniteten opptatt i den katolske kirke og byttet sine blå "Maria-drakter" med den tradisjonelle svart-hvite benediktinerdrakten. Klosteret har opplevd "en strøm av kall", og bygningene i Vadstena ble for lite. Det nye klosteret, som ligger utenfor den Hellige Birgittas by, er bygget i klassisk benediktinsk stil rundt en kvadratisk indre gård, har 18 gjesteværelser, et velutstyrt bibliotek og en "vidunderlig vak-

ker" kirke, skriver Katolsk Magasin (tidligere Katolsk Kyrkotidning).

Bekrefter Vatikanets policy overfor gjengifte skilte

Det har vakt adskillig oppsikt, skriver The Tablet, at pave Johannes Paul nektet den portugisiske presidentens kone - hun har vært gift før - å være med på en pavelig privataudiens sammen med sin mann. Særlig i det katolske Portugal har reaksjonene vært sterke. En talsmann for Vatikanet bekrefter i ettertid at den offisielle policy i slike tilfeller faktisk er slik, og at nektelsen ikke

berodde på en feiltagelse fra Vatikanets side, slik noen portugisiske biskoper trodde. Det er velkjent, sier talsmannen, at skilte katolikker som er gift på ny, ikke får stille opp hos paven i privat sammenheng sammen med sin ektefelle.

Et leserbrev til The Tablet viser til gjentatte oppfordringen fra pave Johannes Paul II om at gjengifte skilte - selv om de ikke får motta nattverden - ikke må marginaliseres innen kirken. "Det synes å være en motsetning her mellom ord og gjerning," spør leseren, "og hva skal man da holde seg til? Gjerningen, antar jeg."

## St. Klarasøstrenes støtteforening dannet!

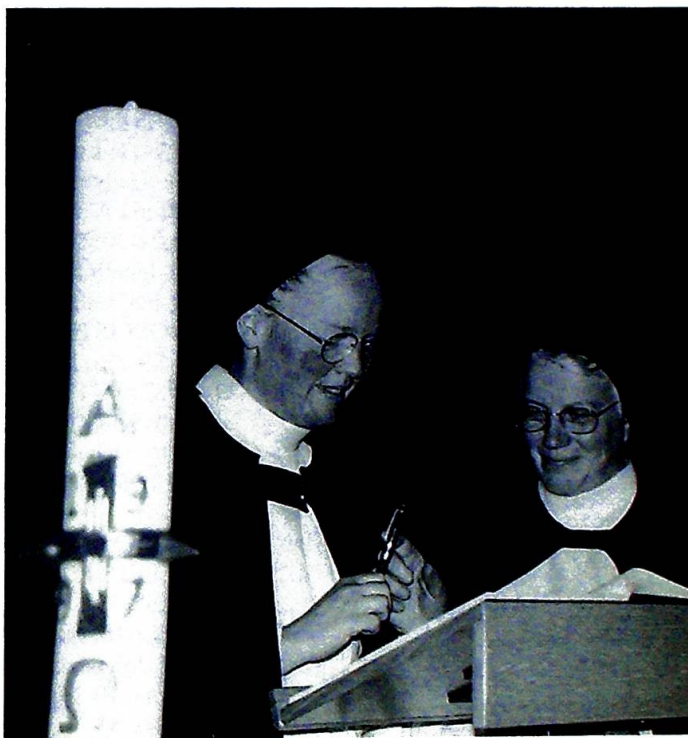
I våres ble St. Klarasøstrenes støtteforening dannet. Foreningens hovedformål er å hjelpe søstrene økonomisk, spre informasjon om søstrenes liv og virke og være økumeniske brobyggere. Medlemskap i foreningen koster kr. 100,- pr. år.

De tre St. Klarasøstre, som kom til Larvik i 1995 og bor i en liten leilighet over St. Frans kirke, "stortrives her i byen og har lenge vært glødende opptatt av kloster tanken," heter det i et brev fra støtteforeningen. Søstre har fått tilknytning til et irsk kloster, og det betyr sikkerhet for utviklingen av et klosterliv her i byen. "Drømmen videre er å kunne finne en brukbar tomt hvor kloster/kirke kan realiseres, i overskuelig fremtid. De penger vi klarer å samle inn, vil gå rett i det klosterfond søstrene holder på å bygge opp."

Støtteforeningen, som også vil satse på møtevirksomhet for folk i nærmiljøet, har allerede medlemmer langt ut over grensene for St. Frans' menighet, men håper på å nå frem til flere: "Moderne mennesker trenger klosterets stillhet og ro mer enn noen gang før," skriver støtteforeningen. Foreningens adresse: St. Klarasøstrenes støtteforening, c/o Georg Aker, Bragevn. 3, 3274 Larvik. Tel.: 33 11 63 67. Gironr. (post/bank): 0819 2008 329.

St. Klarasøstre har laget en instruktiv brosjyre som presenterer ordenens historie og virke. "Nærværets apostolat" er søstrenes fremste oppgave: "Vi er alltid 'hjemme' for dem som kommer til oss, enten i sorg eller smerte eller glede og takknemlighet; for dem som søker en mening med sitt liv, for dem som lengter etter å oppdage bønnens overveldende kraft, eller for dem som ganske enkelt kommer i vennskap og med behov for å dele". Søstrenes adresse, for den som ønsker å ta kontakt eller vite mer: St. Klarasøstre, Åsveien 2, 3260 Larvik.

## Glede i Lunden kloster



Høytid og glede: sr. Merete Maria og Lundens priorinne, sr. Anne Lise. Foto: GJW

Lørdag 23. august avla sr. Merete Maria o.p. sine evige løfter. Hun er født i 1959 med "aktiv" luthersk bakgrunn. Som farmasistudent i Oslo var hun med i Lagsbevegelsen og kom mer eller mindre tilfeldig i kontakt med den katolske kirke. "Og det ble på en måte en dobbelt opplevelse," sier sr. Merete. "For det første: Mye i troen og troslivet falt på plass i møtet med katolsk tro og tanke - samtidig opplevde jeg rent umiddelbart og sterkt at dette var den opprinnelige kirke. Og 1. pinsedag 1986 ble jeg opptatt i kirken av pater Pollestad - uten særlig tanke på klosterliv."

Etter doktorgrad i farmasøytisk kjemi i 1989, begynte kloster tankene å melde seg for alvor. "Jeg var flittig messegjenger etter konversjonen, gikk mye i St. Dominikus og var tiltrukket av kirkens tidebønner. Men kloster passet dårlig der og da, jeg hadde liksom fornuftigere ting å gjøre," ler sr. Merete. Men kloster ble det likevel: "Først trodde jeg Sta. Katarinahjemmet og den form for dominikansk liv de lever der, var mitt kall - men slik var det ikke. Ganske plutselig vendte tankene seg mot Lunden, og det var litt av et sjokk for meg, for jeg hadde ikke tenkt meg et klosterliv uten apostolisk arbeid."

Men Lunden ble det likevel. Hun trådte inn i 1991 - for å bli. I dag er ti søstre, hvorav fire norske, formelt knyttet til kommuniteten på Lunden, som for tiden også har en norsk postulant.





A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

Vennligst meld  
adresseforandring  
til  
St.Olavs ekspedisjon,  
Akersvn. 5, 0177 Oslo  
tel.: 22 20 72 26

## 22 Liturgisk kalender

### OKTOBER

- |        |   |  |
|--------|---|--|
|        | Norske Tidebønner - uke   | 7,7-11; Heb 4,12-13; Mark 10,17-30 (kortere form: 10,17-27)  |
| Ons 1  | Den hl. Terese av Jesusbarnet [100 år etter hennes død] Jes 66,10-14; Matt 18,1-5                     | Man 13 Rom 1,1-7; Luk 11,29-32   |
| Tor 2  | De hellige verneengler. Neh 8,1-4a.5b-6.8-12; Luk 10,1-12   | Tir 14 (Den hl. Callistus I) Rom 1,16-25; Luk 11,37-41   |
| Fre 3  | Bar 1,15-22; Luk 10,13-16   | Ons 15 Den hl. Teresa av Avila. Rom 2,1-11; Luk 11,42-46   |
| Lør 4  | Den hl. Frans av Assisi. Bar 4,5-12.27-29; Luk 10,17-24   | Tor 16 (Den hl. Hedvig)(Den hl. Margrete Maria Alacoque) Rom 3,21-30; Luk 11,47-54                             |
| SØN 5  | 27. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR. 1 Mos 2,18-24; Heb 2,9-11; Mark 10,2-16 (kortere form: 10,2-12) | Fre 17 Den hl. Ignatius av Antiokia. Rom 4,1-8; Luk 12,1-7   |
| Man 6  | (Den hl. Bruno) Jona 1,1 - 2,1.11; Luk 10,25-37   | Lør 18 EVANGELISTEN LUKAS. 2 Tim 4,9-17a; Luk 10,1-0   |
| Tir 7  | Vår Frue av Rosenkransen. Jona 3,1-10; Luk 10,38-42   | SØN 19 29. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR. Jes 53,10-11; Heb 4,14-16; Mark 10,35-45 (kortere form: 10,42-45) |
| Ons 8  | Jona 3,10-4,11; Luk 11,1-4  | Man 20 Rom 4,20-25; Luk 12,13-21   |
| Tor 9  | (Den hl. Dionysius og hans ledsagere)(Den hl. Johannes Leonardi) Mal 3,13-4,2a; Luk 11,5-13           | Tir 21 Rom 5,12.15.17-19.20b-21; Luk 12,35-38  |
| Fre 10 | Joel 1,13-15; 2,1-2; Luk 11,14-26   | Ons 22 Rom 6,12-18; Luk 12,39-48   |
| Lør 11 | Joel 4,12-21; Luk 11,27-28  | Tor 23 (Den hl. Johannes av Capistrano) Rom 6,19-23; Luk 12,49-53  |
| SØN 12 | 28. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR. Visd  | Fre 24 (Den hl. Antonius Maria Claret) Rom 7,18-25a; Luk 12,54-59  |
|        |   | Lør 25 Rom 8,1-11; Luk 13,1-9  |

**Temamøte**  
**onsdag 29.oktober**  
**kl. 19.30**  
**i**  
**Holmen kirkestue,**  
**Holmen menighet,**  
**Nesbruvn. 55,**  
**1362 Billingstad**

**Tema:**

**Hva er "katolsk"?**  
**Om det spesifikt katolske:**  
**Den katolske kirkes**  
**bidrag**  
**til det kristne fellesskap**  
**og en felles kristen**  
**fremtid.**

**Foredragsholder:**  
**pater Aage Hauken o.p.**

**Katolsk Forum**  
**i Asker og Bærum**  
**i samarbeid med**  
**Holmen Y's Mens Club**  
**er arrangører.**

**Hjertelig velkommen**  
**til å lytte**  
**og ta del i samtalen!**



### *Bønnens apostolat i oktober:*

At de kristne på overbevisende måte må formidle at Guds kjærlighet omfatter alle.

At kirken i Japan må la seg inspirere av minnet om sine martyrer.



Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt  
Faste medarbeidere:  
Olav Egil Aune                      Albert Raulin o.p.  
Liv Greni                              Gunnel Vallquist  
Bernt Eidsvig  
ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo  
Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48  
Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26  
Årsabonnement (Norge): kr. 210,—  
Øvrige europeiske land: kr. 220,—  
Andre verdensdeler: kr. 230,—  
Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.  
Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

**St.  
OLAV**

**BOKHANDEL**

Akersveien 14, 0177 Oslo  
Telefon: 22 20 72 48  
Fax: 22 36 02 63

**Åpningstider:**  
Mand-Fred.: 10.00-17.00.  
Lörd.            10.00-14.00.

**NYTT FRA  
BOK-  
HYLLEN:**

*Les pater Olav Müllers omtale  
av pater Ivens siste bok:*

**Født til prest**  
Solum Hft. Kr. 150

*PS. Vi har også gregoriansk  
musikk!*

**AD 100-ÅRS-JUBILEET  
FOR THERESE AV  
JESUSBARNETS DØD:**

*Kjell Arild Pollestad:*

**Therese**

*En kjærlighetshistorie fra virke-  
ligheten* Utkommer ultimo sept.

100 år etter sin død opphører ikke  
denne kvinnen å henføre utallige  
mennesker med sine skrifter



**LES:**

*Therese av Jesusbarnet:*

**Min väg är förtröstan og  
kärlek**

*utdrag ur brev Karmeliterna*  
Hft. Kr. 208

Min väg är  
Förtröstan och kärlek

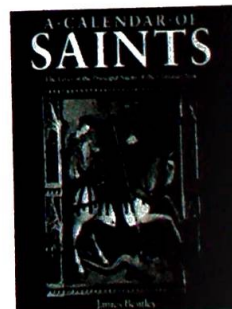


Therese av Jesusbarnet  
utdrag ur brev

*James Bentley:*

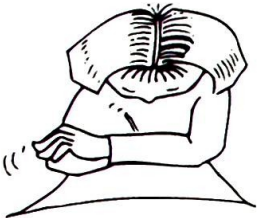
**A Calendar of Saints**  
**The lives of the principal  
Saints of the Christian  
Year**

1b. Kr.138





Blikk  
på tiden



## Telling og andre øvelser

Folketellinger foregår, ifølge den amerikanske forfatteren Gerrison Keeler, på to måter. Enten sier staten: "Du kommer til oss", eller: "Vi kommer til deg". Vanligvis foretrekker staten den første varianten: at du kommer til den for å la deg telle, for slik har det vært helt siden Jesu tid, sier Keeler. Og gir en halsbrekkende gjenfortelling av historien om det forlovede paret fra Nazareth som drog til Betlehem formedelst folketelling, les: 'romerske skattelister'.

Den norske kirke teller for tiden sine får - også på grunn av skatter, nærmere bestemt: statstilskudd til de ulike trossamfunn. Og da bør man ha korrekte lister. Siden Folkeregisteret har et grep om de fleste av oss, hektet den norske kirke seg, såvidt vi forstår, på der og regnet stort sett med at alle som ikke bevislig utmeldt av Den norske kirke, automatisk var innenfor. For sikkerhets skyld plottet man inn et par eliminasjonsmetoder ala Kuppens "to indre og vekk me'n", men her het det "to utenlandske foreldre og ut av statskirkeregistret me'n". Underforstått: Slike folk er troendes til ikke å sogne til luthersk tro. Det førte, som leserne tør være kjent med, til at den norske kirkes nominelle overhode, Kongen selv, falt ut av registeret. En del hevede bryn og adskillig munterhet i den sammenheng.

Men det var lite munterhet da Levi Fragell, tidligere formann i Human-Etisk Forbund (eller Fraglene som Hugin og Munin, Vårt

Lands snushaner av noen ravner, gjerne kaller dem), oppdaget at han - i motsetning til Kongen - var havnet innenfor, nærmere bestemt i medlemsregisteret til Holmlia menighet. Og at han selv måtte melde seg ut!

"Et eklatant overgrep mot enkeltmennesker og brudd på de mest elementære menneskerettigheter når man skal være nødt til å melde seg ut av en organisasjon som man aldri har vært medlem av," tordnet Fragell, ifølge Vårt Land. Og han har jo et poeng. For ikke å si to: for, fortsetter Fragell, "hadde jeg ikke sørget for at navnet mitt ble strøket, ville jeg altså ha dødd som statskirkemedlem." Ingen spøk for en human-etiker.

Og dog allikevel. Historien om gamle Paddy rinner oss nemlig i hu: Paddy, trofast kirke- og pubgjenger, ligger før døden og sender bud på sognepresten. Father Michael iler til sitt sognebarn og er forberedt på skriftemål og sykesalving og det hele. Men Paddy har annet i sinne: Han vil melde seg ut av den katolske kirke og inn i den anglikanske, inn i Church of Ireland! Father Michael er målløs, men finner, som irlendere flest, raskt

tonen: "Hvordan kan du finne på noe slikt, Paddy? Gå over til fienden, om jeg så må si, nå som du ligger for døden?"

"Nettopp derfor," svarer Paddy, "heller en av dem enn en av oss - better one of them than one of us!"

Vi fortsetter i det lettbenete: Det forlyder fra noe uregjerlig hold at Vatikanet er skuffet over at OL 2004 ikke gikk til Roma. Man hadde nemlig, i all hemmelighet, planlagt å markere seg på hjemmebane. Vår løsarbeider der nede fikk snusen i det hele og har sendt oss nedenstående skisse fra Petersplassen en årle morgenstund nylig, nedtegnet etter hukommelsen, da noen har stjålet hennes fotoapparat. "Vatikanets positive, men noe tilbakelente forhold til fotball er velkjent; selv saligkårsprosesser gikk midlertidig i stå under fotball-VM i Italia," skriver hun i en fersk fax fra Roma. Og fortsetter: "Forsering av hindere i rask fart er imidlertid helt nye vaticanske takter. Om de vil bli vist i Athen, er imidlertid tvilsomt - Vatikanet fortrekker også her hjemmebane." *Observatoria*

